

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

Programación de VIOLA

Curso 2018-2019

PROGRAMA OFICIAL DA MATERIA DE VIOLA-CURSO 2018-2019

(modelo MD75PRO01)

Índice

1.Introdución	6
2.Metodoloxía	7
3.Atención á diversidade	10
4.Temas transversais	11
4.1Educación en valores	11
4.2Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)	11
5.Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	12
6.1. 1º GRAO ELEMENTAL	13
6.1.1 Obxectivos	13
6.1.2Contidos	13
6.1.3Avaliación	15
6.1.4Medidas de recuperación	17
6.1.5Recursos didácticos	19
6.2. 2º GRAO ELEMENTAL	20
6.2.1Obxectivos	20
6.2.2Contidos	20
6.2.3Avaliación	21
6.2.4Medidas de recuperación	24
6.2.5Recursos didácticos	25
6.3 3º GRAO ELEMENTAL.	26
6.3.1Obxectivos	26
6.3.2Contidos	27

6.3.3Avaliación	28
6.3.4Medidas de recuperación	31
6.3.5Recursos didácticos	32
6.4 4º GRAO ELEMENTAL.	33
6.4.1Obxectivos	33
6.4.2Contidos	33
6.4.3Avaliación	35
6.4.4Medidas de recuperación	37
6.4.5Recursos didácticos	38
6.5 1º GRAO PROFESIONAL.	40
6.5.1Obxectivos	40
6.5.2Contidos	40
6.5.3Avaliación	41
6.5.4Medidas de recuperación	43
6.5.5Recursos didácticos	45
6.6 2º GRAO PROFESIONAL.	51
6.6.1Obxectivos	51
6.6.2Contidos	51
6.6.3Avaliación	51
6.6.4Medidas de recuperación	54
6.6.5Recursos didácticos	55
6.7 3º GRAO PROFESIONAL.	57
6.7.1Obxectivos	57

6.7.2	Contidos	57
6.7.3	Avaliación	58
6.7.4	Medidas de recuperación	60
6.7.5	Recursos didácticos	61
6.8	4º GRAO PROFESIONAL	64
6.8.1	Obxectivos	64
6.8.2	Contidos	64
6.8.3	Avaliación	64
6.8.4	Medidas de recuperación	67
6.8.5	Recursos didácticos	68
6.9	5º GRAO PROFESIONAL.	70
6.9.1	Obxectivos	70
6.9.2	Contidos	70
6.9.3	Avaliación	71
6.9.4	Medidas de recuperación	74
6.9.5	Recursos didácticos	75
6.10	6º GRAO PROFESIONAL	78
6.10.1	Obxectivos	78
6.10.2	Contidos	78
6.10.3	Avaliación	79
6.10.4	Medidas de recuperación	82
6.10.5	Recursos didácticos	83
7.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	92

8.Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento 93

9.ANEXOS.....	94
9.1Probas de acceso a 1º de grao profesional.....	94
9.2Probas de acceso a outros cursos.....	95
9.3Criterios para a obtención dos premios de Fin de Grao.....	101
9.4Programación especial de viola para a Sección Bilingüe.....	102

1. Introducción

A Lei orgánica 2/2006 do 3 de maio, de educación, establece no seu artigo 45 que as ensinanzas artísticas teñen coma finalidade proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música.

O artigo 48 preceptúa que as ensinanzas elementais de música terán as características e a organización que as administracións educativas determinen. Ditas características veñen ditadas para a nosa comunidade autónoma no posterior *Decreto 198/2007 do 27 de setembro de 2007, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música.*

A finalidade do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Así mesmo, a Lei orgánica 2/2006 do 3 de maio, de educación, establece no seu artigo 6.2 que o goberno fixará, en relación cos obxectivos, as competencias básicas, os contidos e os criterios de avaliación, os aspectos básicos do currículo que constitúen as ensinanzas mínimas. Asemade, a citada lei orgánica no capítulo VI do título I, fixa as características básicas das ensinanzas profesionais de música, dentro das ensinanzas artísticas. Os aspectos básicos do currículo das ensinanzas profesionais de música fíxanse no Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro e se definen no marco da nosa comunidade no *Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.*

A presente programación dá concreción a ditos decretos a nivel de aula, e será o documento polo que se desenvolvan os diversos parámetros do traballo de aula dos docentes deste departamento no Conservatorio Profesional de Música de A Coruña.

O grao profesional ten como finalidade proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais, e ordénase en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

2. Metodoloxía

Como recurso fundamental para o desenvolvemento do ensino da viola, se ten en conta, o ensino individualizado da materia, atendendo mellor ás necesidades do alumnado, que debe ser protagonista do proxecto educativo. Non debe existir ningunha norma que tenda á inflexibilidade pedagóxica.

Os principios educativos deben garantir o beneficio do alumno e ou uso de todos os procedementos en final deste. Os procedementos educativos baséanse na teoría constructivista da ensinanza-aprendizaxe, utilizando todos os elementos para un estudio racional, baseado na construción de conceptos e a realización práctica dos mesmos, a aplicación dos coñecementos e a interiorización destes dun modo constructivista, a favor sempre do desenvolvemento da autonomía persoal, que poda garantir o éxito futuro do alumno.

As estratexias metodolóxicas son un conxunto de ferramentas coas que desenvolvemos as accións pedagóxicas e de coordinación do ensino aprendizaxe na clase. Son as claves que dan lugar á metodoloxía propia e persoal, que no son definitivas e son flexibles, tendo en conta cada caso particular, as estratexias están en continua relación cos propios principios pedagóxicos e forman parte dun proxecto educativo personalizado e baseado na propia experiencia.

Dentro das consideracións metodolóxicas para o traballo do instrumento musical na etapa de grao elemental o máis apropiado e o tipo de aprendizaxe por descubrimento, producido por mecanismos de ensaio-erro, coa mediación do mestre na clase, estes procedementos deben ser fundamentais neste nivel, sobre todo para alumnos con problemas de autoconfianza o medo ao fracaso. Por medio do erro, sempre conscente, o alumno pode progresivamente, acercarse á resolución de problemas por si mesmo. Sen embargo non debemos esquecer que é unha estratexia de ensino, que debe ir integrada ao tipo de aprendizaxe receptivo, polo cal o alumno recibe a información, organizada por parte do profesor.

Os pasos máis firmes no aprendizaxe van do coñecido ao descoñecido, e de dificultade gradual de menos a máis, dentro do nivel e este proceso de planificado de ensinanza debe estar presidido pola necesidade de garantir a funcionalidade dos

aprendizaxes, asegurando que podan ser utilizadas nas circunstancias reais en que o alumno os necesite.

Dentro das estratexias coas que imos construír o desenvolver, dentro da experiencia na clase, as capacidades do alumno para a súa formación e o desenvolvemento da memoria nos seus diferentes tipos: memoria mental, memoria muscular e memoria auditiva.

Memoria mental , axúdanos a lembrar, aprender, concentrarnos retendo información.

Memoria muscular, pola que construímos parte da técnica e o alumno aprende pasaxes das obras ou estudos. Este tipo de memoria obtense por medio da experiencia sensitiva e non só da conceptual. É moi importante que o alumno coñeza os procedementos mecánicos polos cales funciona a técnica de maneira consciente, e a repetición do movemento ou sensación correcta é importante para a fixación da mesma, evitando a repetición de movementos incorrectos.

Memoria visual, podemos utilizar de dúas formas diferentes; unha para memorizar a partitura, axudando a aprender de memoria para un traballo máis profundo de outros aspectos musicais (interpretación , sensacións , sensibilidade , etc.). O outro uso que se lle da á memoria visual ten que ver coa fijación das referencias, cambios de posición ou desprazamentos da má esquerda, fijación das zonas do arco, o mecanismo técnico ben feito, unha actitude tocando ou unha imaxe estética.

Memoria auditiva. É, por suposto, unas das máis importantes para o desenvolvemento musical. O seu uso ten tamén varias vertientes estratéxicas: primeiro é unha ferramenta para o aprendizaxe do oído interno, que á vez é na base da afinación interna e referencia para a diferenciación interválica dos sons. A busca dun son de calidade é desenvolvemento dun oído polifónico, na que dividese a audición interna do propio son co respecto outros sons, é unha educación da escoita atenta.

As técnicas de estudo. O profesor nas clases individuais contemplará as estratexias máis oportunas para conseguir no alumno mellores resultados e o entendemento dos problemas ou dificultades surxidas. Algunhas destas técnicas de estudo van axudar á comprensión de cuestións técnicas e expresivas no aprendizaxe dunha pasaxe ou unha obra, e na aplicación destes coñecementos ás demais obras que o alumno te

que afrontar no futuro. O uso destes recursos na clase te unha funcionalidade, que o alumno valorará do por qué do seu uso e para qué.

Dentro destas técnicas de estudo pode empregarse como exemplo; o que denominase estudo a cámara lenta para a concienciación dos actos técnicos e musicais e buscar a perfección no tempo lento para logo levalo progresivamente a máis rápido, neste tipo de estudo os diferentes tipos de memoria xogan un gran papel.

O estudo con parada calculada, para as pasaxes de dificultade e de afinación, aquí é moi importante a destreza das memorias muscular e auditiva.

O estudo por descomposición de pasaxes, é unha técnica de simplificación da escritumotivos de dificultade técnica o complexidade rítmica ou de escritura musical. Desmontase por fragmentos como un puzzle e cando vencese a dificultade de cada uns dos fragmentos, únense na súa totalidade para velo no sentido máis amplo do texto. Aplícanse fórmulas rítmicas, así como diferentes velocidades e progresivas (co uso do metrónomo), ata alcanzar a sincronización de movementos á velocidade esixida

A participación activa neste proceso, así como a colaboración nas audicións das clases colectivas, individuais e audicións técnicas do departamento axudan ao alumno á preparación e actuación en público.

3. Atención á diversidade

O alumnado do Conservatorio habitualmente está dentro dun nivel sociocultural e económico medio-alto, cunha gran capacidade de traballo dado que han de compaxinar os estudos de música cos do ensino obrigatorio. As motivacions para estudar no Conservatorio son distintas e poden variar conforme se suceden os cursos. Os motivos polos que se inician os estudos musicais poden ser: por iniciativa dos pais, por vocación, como actividade de entretenimento, por inercia dun grupo de amigos, etc. Polo tanto, temos un alumnado diferente en canto a motivacions, aptitudes, e ritmos de traballo, polo que será de vital importancia a atención á diversidade para adaptarse ás necesidades do alumnado e realizar unha acción educativa eficaz.

A vía para o tratamento da diversidade é a adaptación curricular: o conxunto de accións dirixidas a adecuar o currículo ás necesidades dun alumno ou grupo determinado. Dependendo das circunstancias que se presenten no aula, o profesor poderá plantexar as seguintes estratexias:

1. Adaptación do material didáctico
2. Variacións na metodoloxía, para adaptarlal as necesidades de cada alumno
3. Actividades de traballo diferenciadas. O profesor faría un análise dos contidos da materia e prepara actividades con distinto nivel de dificultade que permitan tratar estes mesmos contidos con esixencias distintas.
4. Organizar o traballo de forma flexible e con ritmos distintos de aprendizaxe.
5. Acelerar ou frenar o ritmo de introducción de novos contidos adaptándose individualmente ó alumno.
6. A adaptación de obxetivos e contidos terá que respetar nembargantes os mínimos esixibles fixados na programación.

4. Temas transversais

4.1 Educación en valores

A educación no ámbito musical non debe acabar no simple feito do desenvolvemento de destrezas técnicas a un desenrolo da sensibilidade musical. Para unha formación integral do alumnado tamén é importante o tratamento de contidos transversais.

Estes contidos que responden á realidade da vida cotiá no ámbito social son esencialmente de carácter actitudinal e representan uns elementos educativos básicos que deben incorporarse nas diferentes áreas co fin de conseguir unha plena integración do alumnado na sociedade actual. O tratamento destes contidos debe espertar no alumnado una especial sensibilidade cara a dita realidade.

O carácter participativo e colaborador da práctica musical, facilita a incorporación destes temas ao aula especialmente na práctica de conxunto. Temas como os dereitos humanos e dos nenos, a igualdade de oportunidades entre sexos, o derrube das barreiras raciais, a educación para a saúde, compromiso co medio ambiente ou educación para paz poderán ser incorporados tanto na clase individual como na de conxunto.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

A irrupción das tecnoloxías da información e da comunicación na nosa vida cotiá é cada día mais patente, a súa utilización esténdese ata ámbitos insospeitados. O estudo da música nos conservatorios cingúese, na maioría dos casos, á práctica interpretativa empregando instrumentos tradicionais. Incluso nestas circunstancias que a priori poden parecer pouco dadas ao uso das TIC's pódense empregar co fin de complementar e facilitar o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

O uso de materiais audiovisuais relacionados ca materia xa non é unha novidade nos tempos que corren, especialmente dende a aparición de plataformas dixitais como YouTube, Vimeo, Spotify, etc. Estas plataformas unidas á compartición masiva de material audiovisual facilita o seu uso no aula para a exemplificación das posibilidades sonoras e técnicas dos instrumentos e a exploración de diferentes posibilidades interpretativas ante un mesmo texto musical. Por outro lado a facilidade de xerar dito

material con ferramentas cada vez máis accesibles (videocámaras, grabadoras, tablets, teléfonos, etc) permite analizar no aula as propias actuacións ou interpretacións e así aportar un maior grado de obxectividade á percepción de si mesmo que ten o alumno.

O material en formato electrónico (partituras, textos, etc.) tamén será útil no desenvolvemento das diferentes actividades da materia xa que facilita a rápida distribución do mesmo entre o alumnado así como o seu rápido acceso no aula no caso de dispoñer dos dispositivos correspondentes. As plataformas de almacenamento como Dropbox o GoogleDrive permiten a creación de espazos de compartición de material electrónico para os alumnos que poden ser controlados polo profesor.

Os motores de busca tamén serán de gran utilidade especialmente á hora de recopilar información referente ao propio instrumento, obras, compositores, etc.

O uso de todos os materiais relacionados coas TIC's empregados no aula debe respectar en todo momento as leis distribución e da propiedade intelectual dos mesmos.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Considérase a realización de determinadas actividades ao longo do curso, de grande utilidade para ampliar a formación do alumno e implicallo na vida cultural do centro e do seu ámbito.

Actividades de carácter académico, dentro do centro:

- Ensaio co pianista acompañante.
- Participación en audicións.
- Cursos específicos.

Outras actividades, dentro ou fóra do centro:

- Asistencia a concertos e audicións doutros instrumentos.
- Asistencia a concertos de profesores.
- Asistencia a concertos na cidade.

- Asistencia a eventos culturais de diferente índole.
- Participación en Concursos.
- Concertos didácticos en colaboración con centros de ensino Primaria.

6.1. 1º GRAO ELEMENTAL

6.1.1 Obxectivos

- Ser capaz de colocar o instrumento dun xeito correcto e adoptar unha posición que permita a mobilidade das articulacións de brazos, muñecas e dedos. Desenvolver os movementos propios do brazo dereito e man esquerda. Coordinar o movemento do arco co dos dedos da man esquerda.
- Diferenciar distintos planos sonoros do instrumento: matización, pizzicato-arco, ligado-solto e saber aplicarlos nas obras do nivel.
- Ser capaz de distinguir entre afinación falsa e correcta, diferenciar diversos conceptos como agudo-grave, alto-baixo. Ser capaz de emitir sons afinados e entonar os exercicios.
- Tocar e interpretar un repertorio formado por pezas populares e infantís, respetando o ritmo, coidando o son e o estilo da obra na medida do posible.

6.1.2 Contidos

- Posición do instrumento : control muscular
- Posición do corpo e do instrumento. Naturalidade e relaxación.
- Suxeición do arco. Función de cada unha das articulacións dos dedos da man dereita.
- Colocación do instrumento.
- Colocación conxunta de arco e instrumento.
- Articulación e posición do brazo dereito.
- Posición da man esquerda, movemento dos dedos, articulacións e función.

- Producción do son: cordas ó aire, empregando todo o arco e distintas rexións deste.
- Movemento arco abaixo e arco arriba (simboloxía). Estudio dos cambios de dirección.
- Utilización das catro cordas. Práctica dos cambios de corda.
- Desenvolvemento do movemento do brazo dereito e do movemento perpendicular dos dedos, así como a coordinación entre ambos.
- Coordinación das primeiras notas.
- Dixitación.
- Repartición do arco (arco enteiro, metade superior, inferior, metade do arco).
- Desenrolo da sensibilidade auditiva como premisa indispensable para a obtención dunha boa calidade de son.
- Identificación de fallos no son e calidade constante na produción do mesmo.
- Iniciación á afinación do instrumento.
- Coñecemento dos golpes de arco básicos: Detaché, Legato, Detaché-Legato, Legato ata catro notas, Dúas ligadas e dúas soltas. Combinacións.
- Estudio das posicións: Coñecemento da primeira posición.
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria: memorización de pequenos fragmentos de ata catro compases.
- Adquisición de hábitos de estudo correctos e eficaces: regularidade diaria na práctica do estudo, estiramientos antes e despois da práctica.
- Selección progresiva en canto ó grado de dificultade dos exercicios.
- Repertorio progresivo de pezas infantís.
- Escalas dunha octava (primeira posición completa).
- Práctica de conxunto: pequenos dúos co profesor, tocar co pianista acompañante, clases colectivas do mesmo instrumento.

6.1.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa asistencia e actitude.

Criterios de avaliación

- Manter a atención e concentración necesarias na clase para aprender a traballar do xeito correcto, e repetilo no estudio individual na casa.
- Memorizar e interpretar textos musicais, empregando correctamente dinámica, afinación, e fraseo axeitados ó seu contido.
- Interpretar obras das programadas para o curso, de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- Mostrar a capacidade de aprendizaxe progresivo individual, e demostralo nas audicións. Interpretar en público como solista e a ser posible de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación.
- Asistir con asiduidade a ensaios co profesor pianista acompañante.
- Participar nas Audicións técnicas internas e nas Audicións públicas con asiduidade.

Mínimos esixibles

- Adquirir unha posición correcta do instrumento e do instrumentista, correcta utilización de ambas mans, pasar o arco paralelo á ponte, articulacións flexibles.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica: afinación dun mínimo do 70% das notas, axustado ó pulso e sen erros de medida. Calidade sonora.
- Participar activamente nas actividades programadas así como cumprir cos ensaios mínimos co pianista acompañante.
- Estudar e interpretar de memoria correctamente en cada trimestre os seguintes contidos:

Primeiro trimestre

Escala de Re Maior pulso=50.

Pequenos exercicios de mecanismo e movemento.

Dúas pezas breves do listado de recursos do curso consensuadas co profesor.

Segundo trimestre

Escala de Re Maior pulso=60.

Pequenos exercicios de mecanismo e movemento.

Dúas pezas breves do listado de recursos do curso consensuadas co profesor.

Terceiro trimestre

Escala de Re Maior en corcheas e semicorcheas pulso=50

Pequenos exercicios de mecanismo e movemento.

Dúas pezas breves do listado de recursos do curso consensuadas co profesor.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrada nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición pública do traballo realizado mediante a participación nas audicións técnicas e públicas ó longo do curso.

Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula:	Audición:	Traballo semanal:
30%	30%	40%

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Proba de aula	Audición	Traballo semanal
Técnica: 40%	Técnica: 30%	Estudo: 50%
Musicalidade: 30%	Musicalidade: 30%	Hábitos: 10%
Preparación: 30%	Preparación: 20%	Actitude: 20%
	Posta en escea: 20%	Material: 20%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar, quen poderá conceder a dita ampliación.

6.1.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación. Proponse que os alumnos que precisan medidas de recuperación poidan asistir coma ouvintes ás clases de compañeiros do mesmo curso.

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que perderon o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia sen xustificar terán que facer nas últimas semanas do curso un exame no que presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas, dous estudos e dúas obras a elección do tribunal.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

Probas extraordinarias de setembro

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na avaliación de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de setembro e presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas, dous exercicios e tres obras de entre as programadas para o curso, a elección do tribunal, máis un fragmento de lectura a vista acorde ó nivel do curso. A proba non poderá superar os 30 minutos.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

6.1.5 Recursos didácticos

- ABRSM Scales and studies
- SUZUKI : Suzuki Viola School, vol. I
- H. CLASSENS : L'Alto Classique, vol. A
- E. MATEU : La Viola Iniciación
- B. VOLMER : Bratschenschule, vol. I ata a páx. 42
- O. SEVCIK : Escola da técnica, op. 1. 1os ex.
- O. SEVCIK : Escola do arco, op. 2. 1os ex.
- H.C.WORK: Grand father`s clock
- PAUL ROLLAND Young Strings in Action. Sheila Nelson
- S. FLETCHER New tunes for strings
- K&H COLLEDGE Stepping Stones
- S. APPLEBAUM String Builder vol. 1
- FROST&FISCHBACH Artistry in strings vol.1
- K&D BLACKWELL Viola Time Joggers
- JOAN ALFARAS Stradivari vol.1
- JOAN ALFARAS Stradivari vol.2

6.2 2º GRAO ELEMENTAL

6.2.1 Obxectivos

- Acadar un bó contacto do arco coa corda sen que afecte á flexibilidade do movemento. Ampliar os movementos do brazo dereito e distribuír o arco por rexións.
- Ser capaz de ampliar e utilizar os recursos dinámicos por planos sonoros. Iniciar o coñecemento doutros recursos sonoros e aplicalos ás obras do curso.
- Ser capaz de afinar todo tipo de intervalos no ámbito dunha posición fixa. Iniciar a afinación do instrumento. Ser capaz de afinar consoancias.
- Interpretar obras do programa de memoria, respetando o seu fraseo, captando o seu estilo e ampliando os seus recursos expresivos con términos que afecten ó tempo. Usar varias tonalidades.

6.2.2 Contidos

- Posición do instrumento : control muscular, bó equilibrio do instrumento con respecto ó corpo, aprender a sentir e controlar os movementos das distintas partes do corpo.
- Producción do son: cordas ó aire, empregando todo o arco e distintas rexións deste, distribución do arco nas distintas rexións, dominio das catro cordas.
- Modificacións sobre un mesmo son (reguladores, crescendos, diminuendos, etc.).
- Desenvolvemento do movemento do brazo dereito e do movemento perpendicular dos dedos, así como a coordinación entre ambos, ampliación de todos os movementos do brazo dereito.
- Desenrolo da sensibilidade auditiva como premisa indispensable para a obtención dunha boa calidade de son.
- Iniciación á afinación do instrumento.

- Coñecemento dos golpes de arco básicos, legato ata catro notas, combinacións de Detaché e Legato, legato entre dúas cordas, distintas fórmulas rítmicas.
- Estudio das formacións, primeira posición completa, exercicios de familiarización con posicións altas da man esquerda
- Escalas, arpexios (dúas octavas).
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria, memorización de pequenas obras e estudos.
- Adquisición de hábitos de estudo correctos e eficaces, regularidade diaria na práctica do estudo, estiramientos antes e despois da práctica, aprender a estudar.
- Iniciación á comprensión das estruturas musicais nos distintos niveis, para chegar a unha interpretación consciente e non intuitiva, iniciación á comprensión de pequenas frases (catro compases) formas sinxelas, A - B - A e forma Rondó.
- Selección progresiva en canto ó grado de dificultade dos exercicios.
- Práctica de Escalas, estudos, exercicios sinxelos de mecánica e Obras do curso.
- Práctica de conxunto: dúos co profesor, tocar co pianista acompañante, clases colectivas do mesmo instrumento.

6.2.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxetivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa asistencia e actitude.

Criterios de avaliación

- Manter a atención e concentración necesarias na clase para aprender a traballar do xeito correcto, e repetilo no estudio individual na casa.
- Memorizar e interpretar textos musicais, empregando correctamente dinámica, afinación, e fraseo axeitados ó seu contido.

- Interpretar obras das programadas para o curso, de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- Mostrar a capacidade de aprendizaxe progresivo individual, e demostralo nas audicións.
- Interpretar en público como solista e a ser posible de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación.
- Asistir con asiduidade a ensaios co profesor pianista acompañante.
- Participar nas Audicións técnicas internas e nas Audicións públicas con asiduidade.

Mínimos esixibles

- Adquirir unha posición correcta do instrumento e do instrumentista, correcta utilización de ambas mans, pasar o arco paralelo á ponte, articulacións flexibles.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica: afinación dun mínimo do 70% das notas, axustado ó pulso e sen erros de medida. Calidade sonora.
- Participar activamente nas actividades programadas así como cumprir cos ensaios mínimos co pianista acompañante.
- Estudar e interpretar correctamente en cada trimestre os seguintes contidos:

Primeiro trimestre

Escalas de Re M e Sol M.

Exercicios para ligar dúas notas, exercicios en segunda formación.

Estudos propios do curso.

Dúas pezas breves a elixir consensuadas co profesor.

Segundo trimestre

Escalas de Sol M e Do M.

Exercicios de mecanismo en 1ª e 2ª formación.

Estudos propios do curso.

Dúas pezas breves a elixir consensuadas co profesor

Terceiro trimestre

Escala de Do M en dúas oitavas.

Exercicios de desprazamento polo mango.

Estudos propios do curso.

Dúas pezas breves a elixir consensuadas co profesor

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguemento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición pública de memoria do traballo realizado mediante a participación nas audicións internas técnicas e públicas ao longo do curso.

Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula: 30%	Audición: 30%	Traballo semanal: 40%
--------------------	---------------	--------------------------

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Proba de aula	Audición	Traballo semanal
Técnica: 40%	Técnica: 30%	Estudo: 50%
Musicalidade: 30%	Musicalidade: 30%	Hábitos: 10%
Preparación: 30%	Preparación: 20%	Actitude: 20%
	Posta en escea: 20%	Material: 20%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.2.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación. Proponse que os alumnos que precisan medidas de recuperación poidan asistir coma ouvintes ás clases de compañeiros do mesmo curso. No marco do departamento, os profesores contemplarán a posibilidade de destinar as clases colectivas ó traballo de aspectos técnicos concretos como medida de recuperación.

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que perderon o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia sen xustificar terán que facer nas últimas semanas do curso un exame no que presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas, dous estudos e dúas obras a elección do tribunal.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

Probas extraordinarias de setembro

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na avaliación de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de setembro e presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará tres escalas, tres estudos e tres obras a elección do tribunal, mais un fragmento de lectura a vista. A proba non superará os 30 minutos de duración.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

6.2.5 Recursos didácticos

- ABRSM Scales and arpeggios
- SUZUKI Suzuki Viola School, vol. I y II
- H. CLASSENS L'Alto Classique, vol. A
- E. MATEU La Viola Iniciación
- B. VOLMER Bratschenschule, vol. I ata a páx. 42
- O. SEVCIK Escola da técnica, op. 1. 1os exercicios
- O. SEVCIK Escola do arco, op. 2. 1os exercicios

- S. APPLEBAUM String Builder vol.2
- K&H COLLEDGE Waggon Wheels
- M. COHEN Superstudies vol.1
- FROST&FISCHBACH Artistry in Strings vol. 1 e 2
- K&D BLACKWELL Viola Time Joggers
- JOAN ALFARAS Stradivari vol.2 e 3

6.3 3º GRAO ELEMENTAL

6.3.1 Obxectivos

- Ampliar e coñecer os recursos dinámicos. Saber aplicalos dentro das obras do nivel.
- Aposar calidade sonora e cuidado do son.
- Ser capaz de tocar correctamente afinado. Afinar o instrumento.
- Ser capaz de afinar consonancias e disonancias.
- Demostrar capacidade para mellorar a calidade do son.
- Iniciar o estudio das posicións do nivel.
- Iniciar o estudio do vibrato.
- Interpretar un repertorio básico de obras de diferentes estilos, respetando o seu estilo, fraseo e recursos expresivos.
- Tocar en varias tonalidades. Ser capaz de delimitar frases e marcar respiracións.

6.3.2 Contidos

- Posición do instrumento e do arco: control muscular, Bó equilibrio do corpo respecto ó instrumento fronte a distintos movementos, Sentir e controlar os movementos do brazo, así como notar a sensación de peso do arco para o seu dominio e control.
- Producción do son, Distribución do arco por rexións e paso dunhas a outras.
- Exercitación dos cambios de corda, combinando diferentes cordas entre sí.
- Desenvolvemento do movemento do brazo dereito e do movemento perpendicular dos dedos, así como a coordinación entre ambos, Distintas combinacións rítmicas no brazo dereito para o desenvolvemento do mesmo.
- Perfeccionamento da colocación da man esquerda. Articulación e velocidade dos dedos. Coordinación das dúas mans.
- Desenrolo da sensibilidade auditiva como premisa indispensable para a obtención dunha boa calidade de son.
- Cuidado do son nas distintas rexións do arco, Coñecemento dos golpes de arco básicos, Perfeccionamento do legato e detaché, Iniciación ó martelé e staccato (principios).
- Estudio das posición, 1ª e 3ª posición, Iniciación á 2ª posición.
- Iniciación do vibrato. Vibrato como elemento de expresión musical
- Entrenamento permanente e progresivo da memoria, Memorización das obras do repertorio, Repetición dos fragmentos ata a súa memorización, Identificar pequenos deseños como escalas, arpexios e progresións para a súa posterior repetición e memorización.
- Adquisición de hábitos de estudo correctos e eficaces, Ampliación do tempo de estudo diario, Distribución do tempo de estudo, Estiramientos antes e despois da práctica, Programación do estudo, Selección progresiva en canto ó grado de dificultade dos exercicios.

- Iniciación á comprensión das estruturas musicais nos distintos niveis para chegares a unha interpretación conscente e non intuitiva, Formas (A - B - A), Aprender a delimitar as frases e saber subdividilas en células e motivos.
- Exercicios de mecánica, Escalas e arpexios, Estudos do curso, Obras do curso.
- Práctica de conxunto, Dúos co profesor, Ensaio co pianista acompañante, Clases colectivas con instrumentos de corda.

6.3.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxetivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa asistencia e actitude.

Criterios de avaliación

- Manter a atención e concentración necesarias na clase para aprender a traballar do xeito correcto, e repetilo no estudio individual na casa.
- Memorizar e interpretar textos musicais, empregando correctamente dinámica, afinación, e fraseo axeitados ó seu contido.
- Interpretar obras das programadas para o curso, de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- Mostrar a capacidade de aprendizaxe progresivo individual, e demostralo nas audicións.
- Interpretar en público como solista e a ser posible de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación.
- Asistir con asiduidade a ensaios co profesor pianista acompañante.
- Participar nas Audicións técnicas internas e nas Audicións públicas con asiduidade.

Mínimos esixibles

- Consolidar unha posición correcta do instrumento e do instrumentista, correcta utilización de ambas mans, pasar o arco paralelo á ponte, articulacións flexibles.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica: afinación dun mínimo do 70% das notas, axustado ó pulso e sen erros de medida. Calidade sonora.
- Participar activamente nas actividades programadas así como cumprir cos ensaios mínimos co pianista acompañante.
- Estudar e interpretar correctamente en cada trimestre os seguintes contidos:

Primeiro trimestre:

Escala de Sol M en dúas oitavas.

Exercicios para cambiar de posición, exercicios de movementos de vibrato.

Estudos propios do curso.

Dúas pezas breves a elixir consensuadas co profesor.

Segundo trimestre:

Escala de Sol Maior en dúas oitavas ligadas de 2 en 2.

Exercicios de mecanismo en 1ª, 2ª e 3ª formación, exercicios de vibrato.

Estudos propios do curso.

Dúas pezas breves a elixir consensuadas co profesor

Terceiro trimestre:

Escala de Sol M en dúas oitavas ligadas de 3 en 3 e de 4 en 4.

Exercicios de golpes de arco.

Estudos propios do curso.

Dúas pezas breves a elixir consensuadas co profesor.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguemento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición pública de memoria do traballo realizado mediante a participación nas audicións internas técnicas e públicas ao longo do curso.

Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula: 30%

Audición: 30%

Traballo semanal:
40%

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Proba de aula	Audición	Traballo semanal
Técnica: 40%	Técnica: 30%	Estudo: 50%
Musicalidade: 30%	Musicalidade: 30%	Hábitos: 10%
Preparación: 30%	Preparación: 20%	Actitude: 20%
	Posta en escea: 20%	Material: 20%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.3.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación. Proponse que os alumnos que precisan medidas de recuperación poidan asistir coma ouvintes ás clases de compañeiros do mesmo curso. No marco do departamento, os profesores contemplarán a posibilidade de destinar as clases colectivas ó traballo de aspectos técnicos concretos como medida de recuperación.

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que perderon o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia sen xustificar terán que facer nas últimas semanas do curso un exame no que presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas, dous estudos e dúas obras a elección do tribunal.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

Probas extraordinarias de setembro

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na avaliación de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de setembro e presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará tres escalas, tres estudos e tres obras a elección do tribunal, mais un fragmento de lectura a vista. A proba non superará os 30 minutos de duración.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

6.3.5 Recursos didácticos

- ABRSM Scales and arpeggios
- M. COHEN Superstudies vol.2
- B. VOLMER Bratschenschule, vol. I e II
- HOFFMANN Estudios, op. 86
- O. SEVCIK Escola da técnica, op. 1
- O. SEVCIK Escola do arco, op. 2
- NEIL MACKAY Position changching for the viola
- NEIL MACKAY Easy position tunes for viola
- ANDERSON&FROST All for strings. Kjos Music Company
- WOHLFAHRT Primeiros estudos, op. 45
- H. CLASSENS L'Alto Classique, vol. B
- W. FORBES Chester music for viola, vol. 1
- SUZUKI Suzuki Viola School, vols. II e III
- Ed. PETERS Klassische Stücke, vol. I e II
- S. APPLEBAUM String Builder vol. 2 e 3
- C. BOHM Perpetual Motion
- K&H COLLEDGE Fast Forward
- FROST&FISCHBACH Artistry in strings vol.2
- K&D BLACKWELL Viola Time Runners
- O. RIEDING Concerto en Re Maior
- F. KÜCHLER Concertino en Sol Maior

- Sonatas barrocas (enteiras ou só algúns movementos)
- JOAN ALFARAS Stradivari vol.2 e 3

6.4 4º GRAO ELEMENTAL

6.4.1 Obxectivos

- Acadar flexibilidade nos movementos da muñeca, dedos da man dereita e esquerda.
Acadar un correcto xeito de pisar en dobre corda e acordes sinxelos. Ser capaz de apoiar con movementos do corpo tanto recursos rítmicos como expresivos sen alterar a posición nin a flexibilidade do movemento.
- Utilizar e administrar principalmente todos os recursos dinámicos. Ampliar e completar o coñecemento dos golpes de arco básicos. Ser capaz de tocar dobres cordas e acordes sinxelos en obras de nivel. Ser capaz de distinguir e usar sons armónicos e naturais. Utilizar outros recursos sonoros nas obras do conxunto. Iniciar coñecementos na grafía contemporánea.
- Ser capaz de tocar principalmente afinado e amosar control do instrumento. Ser quen de utilizar recursos para mellorar a calidade sonora. Ser capaz de tocar nas catro primeiras posicións con cambios. Usar o vibrato coma elemento expresivo.
- Interpretar un repertorio básico de grao elemental con ó menos tres estilos diferentes, sendo posible de memoria. Ser capaz de poñer arcos básicos, delimitar frases, marcar respiracións e recoñecer estruturas básicas.

6.4.2 Contidos

- Posición do instrumento e do arco : control muscular
- Flexibilidade dos dedos da man dereita.
- Bó equilibrio do instrumento respecto ó corpo.
- Producción do son, Distribución do arco, Exercicios para os cambios de corda. Inicio do bariolaxe.

- Perfeccionamento do pizzicato, cunha boa obtención do son do mesmo.
- Desenrolo do movemento do brazo dereito e do movemento perpendicular dos dedos, así como a coordinación entre ambos, Perfeccionamento na articulación e velocidade dos dedos da man esquerda., Coordinación das dúas mans.
- Desenrolo da sensibilidade auditiva, Bó son en todas as rexións do arco.
- Coñecemento dos golpes de arco básicos, Detaché en distintas rexións do arco, Legato, Perfeccionamento do martelé e do staccato.
- Estudio das posición, Primeira e terceira posición, Perfeccionamento da segunda posición. Iniciación á 4ª posición.
- Vibrato como elemento de expresión musical, Perfeccionamento do vibrato con calidade e expresión.
- Entrenamento progresivo da memoria, Repetición de pequenos fragmentos ata a súa memorización, Memorización de obras, Identificación de pequenos deseños como escalas, arpexios, para a súa posterior memorización.
- Adquisición de hábitos de estudo correctos e eficaces, Distribución do tempo e forma de estudo, Quecemento e programación, Ampliación do tempo de estudo, Estudiar cun obxectivo determinado. Aprender a estudar.
- Iniciación á comprensión das estruturas musicais, Aprender a delimitar as frases e o seu carácter, Formas (A - B – A, etc...), Concertos, Selección progresiva en canto ó grado de dificultade dos exercicios, estudos e obras do repertorio.
- Exercicios de mecánica, Escalas e arpexios, Estudos, Obras do curso.
- Acordes sinxelos de tres cordas, Iniciación á dobre corda, Iniciación ó estudo dos cromatismos,
- Práctica de conxunto, Dúos co profesor, Práctica co pianista acompañante, Práctica de orquestra.

6.4.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxetivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa asistencia e actitude.

Criterios de avaliación

- Manter a atención e concentración necesarias na clase para aprender a traballar do xeito correcto, e repetilo no estudio individual na casa.
- Memorizar e interpretar textos musicais, empregando correctamente dinámica, afinación, e fraseo axeitados ó seu contido.
- Interpretar obras das programadas para o curso, de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- Mostrar a capacidade de aprendizaxe progresivo individual, e demostralo nas audicións.
- Interpretar en público como solista e a ser posible de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación.
- Asistir con asiduidade a ensaios co profesor pianista acompañante.
- Participar nas Audicións técnicas internas e nas audicións públicas con asiduidade.

Mínimos esixibles

- Consolidar unha posición correcta do instrumento e do instrumentista, correcta utilización de ambas mans, pasar o arco paralelo á ponte, articulacións flexibles.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica: afinación dun mínimo do 70% das notas, axustado ó pulso e sen erros de medida. Calidade sonora e interpretativa.
- Participar activamente nas actividades programadas así como cumprir cos ensaios mínimos co pianista acompañante.
- Estudar e interpretar correctamente en cada trimestre os seguintes contidos:

Primeiro trimestre:

Escalas de Sol M e La M en dúas oitavas ligadas de ata 8, con arpejo.

Exercicios para perfeccionar o vibrato e cambios de posición.

Estudos propios do curso.

Dúas pezas a elixir consensuadas co profesor.

Segundo trimestre:

Escala de Fa M e mi m nas mesmas condicións que o trimestre pasado.

Exercicios de mecanismo en todas as formacións.

Estudos propios do curso.

Dúas pezas a elixir consensuadas co profesor

Terceiro trimestre:

Escala de Sol m e La m nas mesmas condicións que en trimestres pasados.

Exercicios de golpes de arco.

Estudos propios do curso.

Dúas pezas a elixir consensuadas co profesor.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguemento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición pública de memoria do traballo realizado mediante a participación nas audicións internas técnicas e públicas ao longo do curso.

Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula: 30%

Audición: 30%

Traballo semanal:
40%

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Proba de aula	Audición	Traballo semanal
Técnica: 40%	Técnica: 30%	Estudo: 50%
Musicalidade: 30%	Musicalidade: 30%	Hábitos: 10%
Preparación: 30%	Preparación: 20%	Actitude: 20%
	Posta en escea: 20%	Material: 20%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Non é posible a ampliación de matrícula por tratarse dun fin de ciclo.

6.4.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que non foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación. Proponse que os alumnos que precisan medidas de recuperación poidan asistir coma ouvintes ás clases de compañeiros do mesmo curso. No marco do departamento, os profesores contemplarán a posibilidade de destinar as clases colectivas ó traballo de aspectos técnicos concretos como medida de recuperación.

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que perderon o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia sen xustificar terán que facer nas últimas semanas do curso un exame no que presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses

contidos o alumno interpretará dúas escalas, dous estudos e dúas obras a elección do tribunal.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

Probas extraordinarias de setembro

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na avaliación de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de setembro e presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará tres escalas, tres estudos e tres obras a elección do tribunal, mais un fragmento de lectura a vista. A proba non superará os 30 minutos de duración.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

6.4.5 Recursos didácticos

- B. VOLMER Bratschenschule, vol. I e II
- HOFFMANN Estudios, op. 86
- O. SEVCIK Escola da técnica, op. 1
- O. SEVCIK Escola do arco, op. 2
- NEIL MACKAY Position changing for the viola
- NEIL MACKAY Easy position tunes for viola
- ANDERSON&FROST All for strings. Kjos Music Company
- WOOHLFAHRT Primeiros estudos, op. 45
- H.SITT Practical viola method, Carl Fischer

- H.SITT 12 etudes op. 32
- H. CLASSENS L'Alto Classique, vol. B y C
- W. FORBES Chester music for viola, vol. 1
- SUZUKI Suzuki Viola School, vol. III e IV
- Ed. PETERS Klassische Stücke, vol. I e II
- I. PLEYEL 6 Duetos Op. 8. para duas violas. IMC
- B. BARTOK 44 Dúos para duas violas.
- ABRSM Scales and arpeggios
- K&H COLLEDGE Shooting Stars
- GRETCHANINOFF In aller frühe
- F. KÜCHLER Concertino en Sol Maior
- O. RIEDING Concerto en Re Maior
- M. COHEN Technique takes off
- J. HAYDN (Pitiagorsky) Divertimento en Do
- J. JONES Three Pieces
- ROCHE&DOURY Concertinetos 3 e 4
- B. MARCELLO Sonata en Sol M. IMC
- B. MARCELLO Sonata en Do M. IMC
- A. VIVALDI Sonata en mi menor. IMC
- H. FIOCCO Allegro. Bosworth
- J.P.PEPUSCH Sonata en re menor. Schott
- G.P.TELEMANN Concerto en Sol M

● JOAN ALFARAS

Stradivari vol.3

6.5 1º GRAO PROFESIONAL

6.5.1 Obxectivos

- Ser capaz de interpretar obras musicais do nivel correspondente en público con fluidez e naturalidade.
- Eliminar malos hábitos e posturas que imposibiliten a práctica instrumental.
- Fomentar o estudio diario con criterio propio por parte do alumno.
- Avanzar no coñecemento da técnica do instrumento nas súas múltiples facetas.
- Potenciar o desenrolo auditivo e da memoria.

6.5.2 Contidos

- Desenvolvemento dun programa de repertorio do nivel do curso, no que figure: tres movementos dunha obra para viola soa, dous movementos dun concerto ou sonata e unha peza ou obra curta.
- Maduración deste repertorio por medio do traballo con piano e audicións.
- Desenrolo do control dos movementos e perfeccionamento técnico (sincronización, respiración, coordinación).
- Traballo dos golpes de arco e da produción do son. Se traballará segundo as necesidades do alumno, aplicando toda a paleta de estudos e metodoloxía posible e programada (fundamentalmente martellé, staccato, spiccato, sonfillé, e notas tenidas).
- Traballo sobre a técnica da man esquerda e os seus recursos: vibrato mediante exercicios, dobres cordas, cambios de posición, dixitación e mecanismo, cun especial interese na afinación.

6.5.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxetivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa asistencia e actitude.

Criterios de avaliación

- Consegir unha correcta execución na clase e nas Audicións (tanto técnicas coma con público) de seis escalas distintas coas variacións de golpes de arco, cordas dobres e arpejos acordes ó nivel do curso e fixados na clase, seis estudos do nivel do curso e o repertorio establecido nos contidos de cada curso.
- Asistir a clase tomando como base a evolución técnica do alumno a medida que o curso vaia desenvolvéndose, así como os seus progresos en canto á parte artística e de creatividade musical. A avaliación é contínua.
- Participar nas distintas audicións públicas e técnicas que teñan lugar no centro, sempre e cando o alumno esté preparado e teña o nivel técnico desexado para a súa participación nas mesmas. Analizaráse e comentarase o resultado artístico obtido nelas.
- Avaliar positivamente as aportacións feitas polo alumno na clase, así como a súa actitude e inquietudes musicais, gañas, e espírito de traballo.
- Lograr unha correspondencia entre as capacidades adquiridas polo alumno e os obxectivos e contidos establecidos na programación.
- Asistir con asiduidade a ensaios co profesor pianista acompañante, facendo un mínimo de seis ensaios por curso.
- Participar nas Audicións técnicas internas e nas Audicións públicas con asiduidade.

Mínimos esixibles

- Consegir unha correcta execución na clase e nas Audicións dun tercio do repertorio tanto técnico (escalas, estudos, exercicios) como musical que se fixou de xeito

individual co alumno a principio do curso, atendendo ós criterios de avaliación xerais do curso detallados antes.

- Ter un mínimo de dous ensaios trimestrais co pianista acompañante.
- Realizar ás audicións tanto técnicas coma públicas que se fagan ao longo do curso e por trimestre.
- Facer dúas escalas, dous estudos (un obligatorio para todos e outro libre) e dous movementos ou pezas por trimestre.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguemento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Asistencia é obrigatoria
- Avaliación será contínua.
- Audicións periódicas, tanto técnicas coma públicas, de obrigada participación. Nestas audicións interpretarase de memoria.
- Valoración dos exercicios, estudos e obras programadas para o curso, así coma a asistencia regular a ensaios co profesor pianista acompañante.

Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula: 30%

Audición: 30%

Traballo semanal:
40%

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Proba de aula	Audición	Traballo semanal
Técnica: 40%	Técnica: 30%	Estudo: 50%
Musicalidade: 30%	Musicalidade: 30%	Hábitos: 10%
Preparación: 30%	Preparación: 20%	Actitude: 20%
	Posta en escea: 20%	Material: 20%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.5.4 Medidas de recuperación

De acordo coa normativa do centro, en caso de catro ou máis faltas de asistencia inxustificadas ó longo do curso, o alumno perderá o dereito á avaliación continua e terá que facer unha proba de aptitude ó final do trimestre.

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

No marco do departamento, os profesores contemplarán a posibilidade de destinar as clases colectivas ó traballo de aspectos técnicos concretos como medida de recuperación.

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que perderon o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia sen xustificar terán que facer nas últimas semanas do curso un exame no que presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas, catro estudos e dúas obras a elección do tribunal.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

Probas extraordinarias de setembro

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na avaliación de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de setembro e presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles.

Neste exame deberán presentar seis escalas, seis estudos e todas as obras de diferentes estilos do repertorio fixado a principio de curso (extraído da lista de obras orientativas correspondentes ó curso), mais un fragmento de lectura a vista acorde ó nivel do curso. O profesor decidirá cántos estudos e obras interpretará o alumno, non podendo superar a proba os 45 minutos. As obras que o precisen deberán ser interpretadas con acompañamento de piano (o alumno aportará o pianista acompañante).

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

En caso de dúbida o alumno deberá consultar co seu profesor.

6.5.5 Recursos didácticos

TÉCNICA E ESTUDIOS

- E. MATEU Escalas
- O. SEVCIK Op. 1, partes 1 e 2, op. 8
- SCHRADIECK Mecanismo
- D. ALARD Vol. 2
- B. VOLMER Vol. 2 ata a páxina 65
- H. SITT Praktische bratschenchule
- H. SITT 12 estudos (1ª - 3ª pos.)
- A. MATZ Intonationsstudien
- ABRSM Scales and arpeggios

OBRAS

- SUZUKI Suzuki Viola School, vol. III, IV
- MARCELLO Sonata en Do M
- MARCELLO Sonata en Mi m
- TELEMANN Concerto en Sol M
- TELEMANN Concerto en Sol M para dúas violas
- J.S. BACH Suite nº 1
- C.P.E. BACH Sonata
- H. ECCLES Sonata
- H. SITT Album leaves
- KALLIWODA 6 nocturnos

- B. BARTOK 44 Dúos para duas violas.
- M. CORRETTE 2 Sonatas e Minueto para duas violas
- M. CORRETTE Sonata en Si b Maior
- ABRSM New Pieces for viola, vol 2
- F. BRIDGE 4 pezas para viola e piano
- HAYDN Divertimento

1. 6.6 2º GRAO PROFESIONAL

6.6.1 Obxectivos

- Ser capaz de interpretar obras musicais do nivel correspondente en público con fluidez e naturalidade.
- Eliminar malos hábitos e posturas que imposibiliten a práctica instrumental.
- Fomentar o estudo diario con criterio propio por parte do alumno.
- Avanzar no coñecemento da técnica do instrumento nas súas múltiples facetas.
- Potenciar o desenvolvemento auditivo e da memoria.

6.6.2 Contidos

Desenvolvemento dos contidos enunciados no primer curso coa finalidade de maduralos e afianzalos no alumno do xeito máis riguroso, xa que concernen aspectos da técnica instrumental de vital importancia para o futuro do estudante de música que por outra banda serían difíciles de asimilar e interiorizar no transcurso dun ano académico.

6.6.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será

continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa asistencia e actitude.

Criterios de avaliación

- Conseguir unha correcta execución na clase e nas Audicións (tanto técnicas coma con público) de seis escalas distintas coas variacións de golpes de arco, cordas dobres e arpexios acordes ó nivel do curso e fixados na clase, seis estudos do nivel do curso e o repertorio establecido nos contidos de cada curso.
- Asistir a clase tomando como base a evolución técnica do alumno a medida que o curso vaia desenvolvéndose, así como os seus progresos en canto á parte artística e de creatividade musical. A avaliación é contínua.
- Participar nas distintas audicións públicas e técnicas que teñan lugar no centro, sempre e cando o alumno esté preparado e teña o nivel técnico desexado para a súa participación nas mesmas. Analizaráse e comentaráse o resultado artístico obtido nelas.
- Avaliar positivamente as aportacións feitas polo alumno na clase, así como a súa actitude e inquietudes musicais, gañas, e espírito de traballo.
- Lograr unha correspondencia entre as capacidades adquiridas polo alumno e os obxectivos e contidos establecidos na programación.
- Asistir con asiduidade a ensaios co profesor pianista acompañante, facendo un mínimo de seis ensaios por curso.
- Participar nas Audicións técnicas internas e nas Audicións públicas con asiduidade.

Mínimos esixibles

- Conseguir unha correcta execución na clase e nas Audicións dun tercio do repertorio tanto técnico (escalas, estudos, exercicios) como musical que se fixou de xeito individual co alumno a principio do curso, atendendo ós criterios de avaliación xerais do curso detallados antes.

- Ter un mínimo de dous ensaios trimestrais co pianista acompañante.
- Realizar ás audicións tanto técnicas coma públicas que se fagan ao longo do curso e por trimestre.
- Facer dúas escalas, dous estudos (un obligatorio para todos e outro libre) e dous movementos ou pezas por trimestre.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguemento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Asistencia é obrigatoria
- Avaliación será contínua.
- Audicións periódicas, tanto técnicas coma públicas, de obrigada participación. Nestas audicións interpretarase de memoria.
- Valoración dos exercicios, estudos e obras programadas para o curso, así coma a asistencia regular a ensaios co profesor pianista acompañante.

Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula: 30%

Audición: 30%

Traballo semanal:
40%

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

**Proba
de aula**

**Audición
n**

**Traball
o semanal**

Técnica: 40%	Técnica: 30%	Estudo: 50%
Musicali dade: 30%	Musicali dade: 30%	Hábitos: 10%
Prepara ción: 30%	Prepara ción: 20%	Actitude :20%
	Posta en escea: 20%	Material: 20%

Criteria para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.6.4 Medidas de recuperación

De acordo coa normativa do centro, en caso de catro ou máis faltas de asistencia inxustificadas ó longo do curso, o alumno perderá o dereito á avaliación continua e terá que facer unha proba de aptitude ó final do trimestre.

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

No marco do departamento, os profesores contemplarán a posibilidade de destinar as clases colectivas ó traballo de aspectos técnicos concretos como medida de recuperación.

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que perderon o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia sen xustificar terán que facer nas últimas semanas do curso un exame no que presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas, catro estudos e dúas obras a elección do tribunal.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

Probas extraordinarias de setembro

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na avaliación de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de setembro e presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles.

Neste exame deberán presentar seis escalas, seis estudos e todas as obras de diferentes estilos do repertorio fixado a principio de curso (extraído da lista de obras orientativas correspondentes ó curso), mais un fragmento de lectura a vista acorde ó nivel do curso. O profesor decidirá cántos estudos e obras interpretará o alumno, non podendo superar a proba os 45 minutos. As obras que o precisen deberán ser interpretadas con acompañamento de piano (o alumno aportará o pianista acompañante).

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

En caso de dúbida o alumno deberá consultar co seu profesor.

6.6.5 Recursos didácticos

TÉCNICA E ESTUDOS

E. MATEU

Escalas

O. SEVCIK

Op. 1, parte 1, op. 2 parte 1, op. 8

SCHRADIECK

D. ALARD

B. VOLMER

H. SITT

H. SITT

A. MATZ

ABRSM

OBRAS

MARCELLO

TELEMANN

TELEMANN

J.S. BACH

C.P.E. BACH

H. ECCLES

H. SITT

KALLIWODA

B. BARTOK

M. CORRETTE

M. CORRETTE

ABRSM

F. BRIDGE

HAYDN

Mecanismo

Vol. 2

Vol. 2 ata a páxina 65

Praktische bratschenchule

12 estudos (1ª - 3ª pos.)

Intonationsstudien

Scales and arpeggios

Sonata en Do M, sonata en mi m

Concerto en sol M

Concerto en Sol M para duas violas

Suites nº 1 e 2

Sonata

Sonata

Album leaves

6 nocturnos

44 Dúos para duas violas.

2 Sonatas e Minueto para duas violas

Sonata en Si b Maior

New Pieces for viola, vol 2

4 pezas para viola e piano

Divertimento

6.7 3º GRAO PROFESIONAL

6.7.1 Obxectivos

- Ser capaz de interpretar obras musicais do nivel correspondente en público con fluidez e naturalidade.
- Buscar a naturalidade como elemento indispensable para a práctica instrumental.
- Fomentar o estudo diario con criterio propio por parte do alumno.
- Avanzar no coñecemento da técnica e da historia do instrumento nas súas múltiples facetas.
- Potenciar o desenvolvemento auditivo e da memoria.
- Tomar control dos movementos físicos, así como da respiración.
- Coñecer e afondar no deseño da frase e dos diferentes estilos musicais.

6.7.2 Contidos

- Desenvolvemento dun programa de repertorio do nivel do curso, no que figure: tres movementos dunha obra para viola soa, dous movementos dun concerto ou sonata e unha peza ou obra curta.
- Maduración deste repertorio por medio do traballo con piano e audicións.
- Desenvolvemento do control dos movementos e perfeccionamento técnico (memoria, anticipación de movementos, independencia das articulacións, cortar as ataduras visuais e potenciar as auditivas e sensoriais).
- Traballo dos golpes de arco e da produción do son. Se traballará segundo as necesidades do alumno, aplicando toda a paleta de estudos e metodoloxía posible e programada (fundamentalmente sautillé, spiccato, rebotes, bariolage e notas tenidas).
- Traballo sobre a técnica da man esquerda e os seus recursos: dobres cordas, afinación, cambios de posición, dixitación e mecanismo, acordes, etc.

6.7.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxetivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa asistencia e actitude.

Criterios de avaliación

- Conseguir unha correcta execución na clase e nas Audicións (tanto técnicas coma con público) de seis escalas distintas coas variacións de golpes de arco, cordas dobres e arpexios acordes ó nivel do curso e fixados na clase, seis estudos do nivel do curso e o repertorio establecido nos contidos de cada curso.
- Asistir a clase tomando como base a evolución técnica do alumno a medida que o curso vaia desenvolvéndose, así como os seus progresos en canto á parte artística e de creatividade musical. A avaliación é continúa.
- Participar nas distintas audicións públicas e técnicas que teñan lugar no centro, sempre e cando o alumno esté preparado e teña o nivel técnico desexado para a súa participación nas mesmas. Analizaráse e comentarásese o resultado artístico obtido nelas.
- Avaliar positivamente as aportacións feitas polo alumno na clase, así como a súa actitude e inquietudes musicais, gañas, e espírito de traballo.
- Lograr unha correspondencia entre as capacidades adquiridas polo alumno e os obxectivos e contidos establecidos na programación.
- Asistir con asiduidade a ensaios co profesor pianista acompañante, facendo un mínimo de seis ensaios por curso.
- Participar nas Audicións técnicas internas e nas Audicións públicas con asiduidade.

Mínimos esixibles

- Conseguir unha correcta execución na clase e nas Audicións dun tercio do repertorio tanto técnico (escalas, estudos, exercicios) como musical

que se fixou de xeito individual co alumno a principio do curso, atendendo ós criterios de avaliación xerais do curso detallados antes.

- Ter un mínimo de dous ensaios trimestrais co pianista acompañante.
- Realizar ás audicións tanto técnicas coma públicas que se fagan ao longo do curso e por trimestre.
- Facer dúas escalas, dous estudos (un obligatorio para todos e outro libre) e dous movementos ou pezas por trimestre.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguemento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Asistencia é obrigatoria
- Avaliación será contínua.
- Audicións periódicas, tanto técnicas coma públicas, de obrigada participación. Nestas audicións interpretarase de memoria.
- Valoración dos exercicios, estudos e obras programadas para o curso, así coma a asistencia regular a ensaios co profesor pianista acompañante.

Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula: 30%

Audición: 30%

Traballo semanal:
40%

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

**Proba
de aula**

**Audición
n**

**Traball
o semanal**

Técnica: 40%	Técnica: 30%	Estudo: 50%
Musicali dade: 30%	Musicali dade: 30%	Hábitos: 10%
Prepara ción: 30%	Prepara ción: 20%	Actitude :20%
	Posta en escea: 20%	Material: 20%

Critérios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.7.4 Medidas de recuperación

De acordo coa normativa do centro, en caso de catro ou máis faltas de asistencia inxustificadas ó longo do curso, o alumno perderá o dereito á avaliación continua e terá que facer unha proba de aptitude ó final do trimestre.

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

No marco do departamento, os profesores contemplarán a posibilidade de destinar as clases colectivas ó traballo de aspectos técnicos concretos como medida de recuperación.

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que perderon o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia sen xustificar terán que facer nas últimas semanas do curso un exame no que presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas, catro estudos e dúas obras a elección do tribunal.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

Probas extraordinarias de setembro

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na avaliación de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de setembro e presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles.

Neste exame deberán presentar seis escalas, seis estudos e todas as obras de diferentes estilos do repertorio fixado a principio de curso (extraído da lista de obras orientativas correspondentes ó curso), mais un fragmento de lectura a vista acorde ó nivel do curso. O profesor decidirá cántos estudos e obras interpretará o alumno, non podendo superar a proba os 45 minutos. As obras que o precisen deberán ser interpretadas con acompañamento de piano (o alumno aportará o pianista acompañante).

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

En caso de dúbida o alumno deberá consultar co seu profesor.

6.7.5 Recursos didácticos

TÉCNICA E ESTUDOS

FLESH Escalas

C. LEQUIEN Escalas

O. SEVCIK	Op. 1, 2 e 8
SCHRADIECK	Mecanismo
D. ALARD	Vol. 2
D. ALARD	15 estudos caprichosos
KREUTZER	42 estudos
CAMPAGNOLI	41 caprichos
H. SITT	Praktische bratschenchule
H. SITT	12 estudos, vol. 2
A. MATZ	Intonationsstudien
<u>OBRAS</u>	
HAENDEL	Concerto en si m
TELEMAN	12 Fantasías
J.C. BACH	Concerto en do m
J.S. BACH	Suite nº 2
WIENIAWSKI	Reverie
F. LISZT	Romance oubliée
ROSEMARY-SILVERSTEIN	Elexía
RACHMANINOFF	Vocalise
J.B. VANHAL	Sonata Mi b Maior
L. BERKELEY	Sonata re m
B. HUMMEL	Pequena suite
J. DURÁN	4 romanzas sen palabras
B. CASABLANCAS	Poema

C. COLOMER	Como un lamento
I. HANDOSHKIN	Concerto en Do M
R. ALÍS	Balada de las cuatro cuerdas
H. SITT	Romance op. 72
ACCOLAY	Concerto nº 1

6.8 4º GRAO PROFESIONAL.

6.8.1 Obxectivos

- Ser capaz de interpretar obras musicais do nivel correspondente en público con fluidez e naturalidade.
- Buscar a naturalidade como elemento indispensable para a práctica instrumental.
- Fomentar o estudio diario con criterio propio por parte do alumno.
- Avanzar no coñecemento da técnica do instrumento nas súas múltiples facetas.
- Potenciar o desenvolvemento auditivo e da memoria.
- Tomar control dos movementos físicos, así como da respiración.
- Coñecer e afondar no deseño da frase e dos diferentes estilos musicais.

6.8.2 Contidos

Desenvolvemento dos contidos enunciados no anterior curso coa finalidade de maduralos e afianzalos no alumno do xeito máis riguroso, xa que concernen aspectos da técnica instrumental de vital importancia para o futuro do estudante de música, que por outra banda serían difíciles de asimilar e interiorizar no transcurso dun ano académico.

6.8.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será

continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa asistencia e actitude.

Criterios de avaliación

- Conseguir unha correcta execución na clase e nas Audicións (tanto técnicas coma con público) de seis escalas distintas coas variacións de golpes de arco, cordas dobres e arpexios acordes ó nivel do curso e fixados na clase, seis estudos do nivel do curso e o repertorio establecido nos contidos de cada curso.
- Asistir a clase tomando como base a evolución técnica do alumno a medida que o curso vaia desenvolvéndose, así como os seus progresos en canto á parte artística e de creatividade musical. A avaliación é continúa.
- Participar nas distintas audicións públicas e técnicas que teñan lugar no centro, sempre e cando o alumno esté preparado e teña o nivel técnico desexado para a súa participación nas mesmas. Analizaráse e comentarase o resultado artístico obtido nelas.
- Avaliar positivamente as aportacións feitas polo alumno na clase, así como a súa actitude e inquietudes musicais, gañas, e espírito de traballo.
- Lograr unha correspondencia entre as capacidades adquiridas polo alumno e os obxectivos e contidos establecidos na programación.
- Asistir con asiduidade a ensaios co profesor pianista acompañante, facendo un mínimo de seis ensaios por curso.
- Participar nas Audicións técnicas internas e nas Audicións públicas con asiduidade.

Mínimos esixibles

- Conseguir unha correcta execución na clase e nas Audicións dun tercio do repertorio tanto técnico (escalas, estudos, exercicios) como musical que se fixou de xeito individual co alumno a principio do curso, atendendo ós criterios de avaliación xerais do curso detallados antes.

- Ter un mínimo de dous ensaios trimestrais co pianista acompañante.
- Realizar ás audicións tanto técnicas coma públicas que se fagan ao longo do curso e por trimestre.
- Facer dúas escalas, dous estudos (un obligatorio para todos e outro libre) e dous movementos ou pezas por trimestre.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguemento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Asistencia é obrigatoria
- Avaliación será contínua.
- Audicións periódicas, tanto técnicas coma públicas, de obrigada participación. Nestas audicións interpretarase de memoria.
- Valoración dos exercicios, estudos e obras programadas para o curso, así coma a asistencia regular a ensaios co profesor pianista acompañante.

Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula: 30%

Audición: 30%

Traballo semanal:
40%

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

**Proba
de aula**

**Audición
n**

**Traball
o semanal**

Técnica:

Técnica:

Estudo:

40%	30%	50%
Musicali dade: 30%	Musicali dade: 30%	Hábitos: 10%
Prepara ción: 30%	Prepara ción: 20%	Actitude :20%
	Posta en escea: 20%	Material: 20%

Critérios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.8.4 Medidas de recuperación

De acordo coa normativa do centro, en caso de catro ou máis faltas de asistencia inxustificadas ó longo do curso, o alumno perderá o dereito á avaliación continua e terá que facer unha proba de aptitude ó final do trimestre.

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

No marco do departamento, os profesores contemplarán a posibilidade de destinar as clases colectivas ó traballo de aspectos técnicos concretos como medida de recuperación.

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que perderon o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia sen xustificar terán que facer nas últimas semanas do curso un exame no que presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas, cinco estudos e tres obras a elección do tribunal.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

Probas extraordinarias de setembro

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na avaliación de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de setembro e presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles.

Neste exame deberán presentar seis escalas, seis estudos e todas as obras de diferentes estilos do repertorio fixado a principio de curso (extraído da lista de obras orientativas correspondentes ó curso), mais un fragmento de lectura a vista acorde ó nivel do curso. O profesor decidirá cántos estudos e obras interpretará o alumno, non podendo superar a proba os 45 minutos. As obras que o precisen deberán ser interpretadas con acompañamento de piano (o alumno aportará o pianista acompañante).

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

En caso de dúbida o alumno deberá consultar co seu profesor.

6.8.5 Recursos didácticos

TÉCNICA E ESTUDOS

FLESH	Escalas
C. LEQUIENN	Escalas
SEVCIK	Op. 1, 2 e 8

SCHRADIECK

Mecanismo

D. ALARD

Vol. 2

D. ALARD

15 estudos caprichosos

KREUTZER

42 estudos

CAMPAGNOLI

41 caprichos

H. SITT

Praktische bratschenchule

H. SITT

12 estudos, vol. 2

A. MATZ

Intonationsstudien

OBRAS

TELEMAN

12 Fantasías

HAENDEL

Concerto en si m

J.C. BACH

Concerto en do m

J.S. BACH

Suites nº 2 e 3

J. SCHUBERT

Concerto en Do M.

HUMMEL

Fantasía

H. WIENIAWSKI

Reverie

ROSEMARY-SILVERSTEIN

Elexía

RACHMANINOFF

Vocalise

J.B. VANHAL

Sonata Mi b Maior

L. BERKELEY

Sonata re m

B. HUMMEL

Pequena suite

J. DURÁN

4 romanzas sen palabras

B. CASABLANCAS

Poema

C. COLOMER	Como un lamento
I. HANDOSHKIN	Concerto en Do M
R. ALÍS	Balada de las cuatro cuerdas
H. SITT	Romance op. 72

6.9 5º GRAO PROFESIONAL

6.9.1 Obxectivos

- Ser capaz de interpretar obras musicais do nivel correspondente en público con fluidez e naturalidade.
- Buscar a naturalidade como elemento indispensable para a práctica instrumental.
- Amosar claro dominio e coñecemento da técnica do instrumento nas súas múltiples facetas.
- Ser capaz de interpretar pezas musicais do nivel de memoria.
- Controlar os movementos físico-técnicos da execución rincip para así poder dotala da creatividade e musicalidade necesarias.
- Coñecer e afondar no deseño da frase e dos diferentes estilos musicais.

6.9.2 Contidos

- Desenvolvemento dun programa de repertorio do nivel do curso, no que figure: tres movementos dunha obra para viola soa, dous movementos dun concerto ou sonata e unha peza ou obra curta.
- Maduración deste repertorio por medio do traballo con piano e audicións (preparación escénica e mentalización para a proba de acceso a grao superior).
- Desenrolo do control dos movementos e perfeccionamento técnico (memoria, anticipación de movementos, independencia das articulacións, cortar as ataduras visuais e potenciar as auditivas e sensoriais).

- Traballo dos golpes de arco e da produción do son. Se traballará segundo as necesidades do alumno, aplicando toda a paleta de estudos e metodoloxía posible e programada. (Sautillé, spiccato, acordes de tres e catro notas, bariolage, parlando, o bó legato e notas tenidas fundamentalmente, introducción ós golpes de arco de nivel superior spiccato e staccato volantes, etc.).
- Traballo sobre a técnica da man esquerda e os seus recursos: dobres cordas, afinación, cambios de posición, dixitación e mecanismo, acordes, etc.

6.9.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxetivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa asistencia e actitude.

Criterios de avaliación

- Conseguir unha correcta execución na clase e nas Audicións (tanto técnicas coma con público) de seis escalas distintas coas variacións de golpes de arco, cordas dobres e arpexios acordes ó nivel do curso e fixados na clase, seis estudos do nivel do curso e o repertorio establecido nos contidos de cada curso.
- Asistir a clase tomando como base a evolución técnica do alumno a medida que o curso vaia desenvolvéndose, así como os seus progresos en canto á parte artística e de creatividade musical. A avaliación é contínua.
- Avaliar o compromiso que o alumno adquira como consecuencia da súa formación personal e musical, valorándose unha continuidade nos seus estudos e a un suposto acceso a grao superior.
- Participar nas distintas audicións públicas e técnicas que teñan lugar no centro, sempre e cando o alumno esté preparado e teña o nivel técnico

desexado para a súa participación nas mesmas. Analizaráse e comentarásese o resultado artístico obtido nelas.

- Avaliar positivamente as aportacións feitas polo alumno na clase, así como a súa actitude e inquietudes musicais, gañas, e espírito de traballo.
- Lograr unha correspondencia entre as capacidades adquiridas polo alumno e os obxectivos e contidos establecidos na programación.
- Asistir con asiduidade a ensaios co profesor pianista acompañante, facendo un mínimo de seis ensaios por curso.
- Participar nas Audicións técnicas internas e nas Audicións públicas con asiduidade.

Mínimos esixibles

- Conseguir unha correcta execución na clase e nas Audicións dun tercio do repertorio tanto técnico (escalas, estudos, exercicios) como musical que se fixou de xeito individual co alumno a principio do curso, atendendo ós criterios de avaliación xerais do curso detallados antes.
- Ter un mínimo de dous ensaios trimestrais co pianista acompañante.
- Realizar ás audicións tanto técnicas coma públicas que se fagan ao longo do curso e por trimestre.
- Facer dúas escalas, dous estudos (un obligatorio para todos e outro libre) e dous movementos ou pezas por trimestre.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguemento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

- A asistencia é obrigatoria
- A avaliación será contínua.
- Audicións periódicas, tanto técnicas coma públicas, de obrigada participación. Nestas audicións interpretarase de memoria.
- Valoración dos exercicios, estudos e obras programadas para o curso, así coma a asistencia regular a ensaios co profesor pianista acompañante.

Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula: 30%

Audición: 30%

Traballo semanal:
40%

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Proba de aula	Audición	Traballo semanal
Técnica: 40%	Técnica: 30%	Estudo: 50%
Musicalidade: 30%	Musicalidade: 30%	Hábitos: 10%
Preparación: 30%	Preparación: 20%	Actitude: :20%
	Posta en escea: 20%	Material: 20%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como ter superado polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última

clase antes da reunión da comisión que elevará dita solicitude ao consello escolar quen poderá conceder a dita ampliación.

6.9.4 Medidas de recuperación

De acordo coa normativa do centro, en caso de catro ou máis faltas de asistencia inxustificadas ó longo do curso, o alumno perderá o dereito á avaliación continua e terá que facer unha proba de aptitude ó final do trimestre.

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

No marco do departamento, os profesores contemplarán a posibilidade de destinar as clases colectivas ó traballo de aspectos técnicos concretos como medida de recuperación.

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que perderon o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia sen xustificar terán que facer nas últimas semanas do curso un exame no que presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas, cinco estudos e tres obras a elección do tribunal.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

Probas extraordinarias de setembro

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na avaliación de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de setembro e presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles.

Neste exame deberán presentar seis escalas, seis estudos e todas as obras de diferentes estilos do repertorio fixado a principio de curso (extraído da lista de obras

orientativas correspondentes ó curso), mais un fragmento de lectura a vista acorde ó nivel do curso. O profesor decidirá cántos estudos e obras interpretará o alumno, non podendo superar a proba os 45 minutos. As obras que o precisen deberán ser interpretadas con acompañamento de piano (o alumno aportará o pianista acompañante).

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

En caso de dúbida o alumno deberá consultar co seu profesor.

6.9.5 Recursos didácticos

Técnica e estudos

FLESH	Escalas
C. LEQUIENN	Escalas
O. SEVCIK	Op. 1, 2, 8 e 9
SCHRADIECK	Mecanismo
D. ALARD	Vol. 2
D. ALARD	15 estudos caprichosos
KREUTZER	42 estudos
CAMPAGNOLI	41 caprichos
HOFFMEISTER	12 estudos
H. SITT	Praktische bratschenchule
H. SITT	12 estudos, vol. 2
A. MATZ	Intonationsstudien
L. FUCHS	15 estudos característicos para viola

Obras

TELEMAN	12 Fantasías
BENDA	Concerto en fa M
VANHAL	Concerto en do M
J. SCHUBERT	Concierto en Do M.
J.C. BACH	Concerto en do m
F.A.HOFFMEISTER	Concerto en Re M
F.A.HOFFMEISTER	Concerto en Si b M
A. STAMITZ	Concerto nº 3 en Sol M
A. STAMITZ	Concerto nº 2 en Fa M
K. STAMITZ	Concerto en Re M
D. von DITTERSDORF	Sonata en Mi b M
D. von DITTERSDORF	Andantino
D. von DITTERSDORF	Concerto en Fa M
ZELTER	Concerto en Mi b M
J.S. BACH	Suites nº 2 e 3 para viola sola
J.S. BACH	Concerto nº 6 Brandeburgo
GLAZUNOV	Elexía
HINDEMITH	Meditation
HINDEMITH	Trauermusik
FAURÉ	Elexía
M. BRUCH	Romanza
SCHUMANN	3 romanzas

SCHUMANN	Adagio & Allegro
G. JACOB	Variations
E. KREUZ	Sonata
R. CLARKE	Passacaglia
J. SIBELIUS	Rondó
L.A. LE BEAU	3 pezas op.26
E. BLOCH	Meditación e procesional
HUMMEL	Fantasía
HUMMEL	Sonata
BRITTEN	Elexía
BRITTEN	Reflections
E. CARTER	Elegy
ENESCO	Concertpiece
M. GLINKA	Sonata en re m
R. VAUGHAN WILLIAMS	Romance
X. MONTSALVATGE	Pregaria a Santiago
A. BUSCH	Suite para viola sola
R. LAMOTE DE GRIGNON	Scherzino
LL. BENEJAM	Sonata Moments Musicals

6.10 6º GRAO PROFESIONAL

6.10.1 Obxectivos

- Ser capaz de interpretar obras musicais do nivel correspondente en público con fluidez e naturalidade.
- Buscar a naturalidade como elemento indispensable para a práctica instrumental.

- Amosar claro dominio e coñecemento da técnica do instrumento nas súas múltiples facetas.
- Ser capaz de interpretar pezas musicais do nivel de memoria.
- Controlar os movementos físico-técnicos da execución para así poder dotala da creatividade e musicalidade necesarias.
- Coñecer e afondar no deseño da frase e dos diferentes estilos musicais.

6.10.2 Contidos

- Continuación do traballo sobre os cambios de posición.
- Dobres cordas e acordes de tres e catro notas.
- Desenrolo da velocidade.
- Perfeccionamiento de todas as arcadas.
- Armónicos naturais e artificiais
- Traballo da polifonía.
- A calidade sonora: cantábile e afinación.
- O fraseo e a súa adecuación os diferentes estilos.
- Profundización no estudo da dinámica e precisión na realización das diferentes indicacións que a ela se refiren e do equilibrio dos niveis e calidades de sonido resultantes.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ó coñecemento das súas gráficas e efectos. Estudo do repertorio propio deste nivel.
- Adestramiento progresivo e permanente da memoria.
- Práctica da lectura a vista.
- Audicions comparadas de grandes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións.

- Desenvolvemento dos contidos enunciados no anterior curso coa finalidade de maduralos e afianzalos no alumno do xeito máis riguroso, xa que concernen aspectos da técnica instrumental de vital importancia para o futuro do estudante de música que por outra banda serían materialmente imposibles de asimilar e interiorizar no transcurso dun ano académico

6.10.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxetivos e os criterios de avaliación establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como a súa asistencia e actitude.

Criterios de avaliación

- Conseguir unha correcta execución na clase, nas Audicións técnicas e con público e no Recital de Fin de Grao de seis escalas distintas coas variacións de golpes de arco, cordas dobres e arpexios acordes ó nivel do curso e fixados na clase, seis estudos do nivel do curso e o repertorio establecido nos contidos do curso.
- Avaliar a asistencia a clase tomando como base a evolución técnica do alumno a medida que o curso vaia desenvolvéndose, así como os seus progresos en canto á parte artística e de creatividade musical. A avaliación é contínua.
- Avaliar o compromiso que o alumno adquira como consecuencia da súa formación personal e musical de cara a unha continuidade nos seus estudos e a un suposto acceso a grao superior.
- Participar nas distintas audicións. Analizaráse e comentarásese o resultado artístico obtido nelas.
- Avaliar positivamente as aportacións feitas polo alumno na clase, así como a súa actitude e inquietudes musicais, gañas, e espírito de traballo.

- Lograr unha correspondencia entre as capacidades adquiridas polo alumno e os obxectivos e contidos establecidos na programación.
- Asistir con asiduidade a ensaios co profesor pianista acompañante, facendo un mínimo de seis ensaios por curso.
- Participar nas Audicións técnicas internas e nas Audicións públicas con asiduidade, e realizar o Recital de Final de Grao.

Mínimos esixibles

- Conseguir unha correcta execución na clase e nas Audicións dun tercio do repertorio tanto técnico (escalas, estudos, exercicios) como musical que se fixou de xeito individual co alumno a principio do curso, atendendo ós criterios de avaliación xerais do curso detallados antes.
- Ter un mínimo de dous ensaios trimestrais co pianista acompañante.
- Realizar ás audicións tanto técnicas coma públicas que se fagan ao longo do curso e por trimestre, e realizar o Recital de Final de Grao.
- Facer dúas escalas, dous estudos (un obligatorio para todos e outro libre) e dous movementos ou pezas por trimestre.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguemento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- A asistencia é obrigatoria
- A avaliación será contínua.
- Audicións periódicas, tanto técnicas coma públicas, de obrigada participación.
Nestas audicións interpretarase de memoria.

- Valoración dos exercicios, estudos e obras programadas para o curso, así coma a asistencia regular a ensaios co profesor pianista acompañante.

Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Proba de aula: 30%

Audición: 30%

Traballo semanal:
40%

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Neste curso non corresponde ampliar matrícula por tratarse dun fin de ciclo.

6.10.4 Medidas de recuperación

De acordo coa normativa do centro, en caso de catro ou máis faltas de asistencia inxustificadas ó longo do curso, o alumno perderá o dereito á avaliación continua e terá que facer unha proba de aptitude ó final do trimestre.

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades programadas na seguinte avaliación. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

No marco do departamento, os profesores contemplarán a posibilidade de destinar as clases colectivas ó traballo de aspectos técnicos concretos como medida de recuperación.

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que perderon o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia sen xustificar terán que facer nas últimas semanas do curso un exame no que presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles. De entre eses contidos o alumno interpretará dúas escalas, cinco estudos e tres obras a elección do tribunal.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

Probas extraordinarias de setembro

Os alumnos que non obtiveron cualificación positiva na avaliación de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de setembro e presentarán polo menos os contidos do apartado mínimos esixibles.

Neste exame deberán presentar seis escalas, seis estudos e todas as obras de diferentes estilos do repertorio fixado a principio de curso (extraído da lista de obras orientativas correspondentes ó curso), mais un fragmento de lectura a vista acorde ó nivel do curso. O profesor decidirá cántos estudos e obras interpretará o alumno, non podendo superar a proba os 45 minutos. As obras que o precisen deberán ser interpretadas con acompañamento de piano (o alumno aportará o pianista acompañante).

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

En caso de dúbida o alumno deberá consultar co seu profesor.

6.10.5 Recursos didácticos

TÉCNICA E ESTUDOS

FLESH	Escalas
C. LEQUIENN	Escalas
O. SEVCIK	Op. 1, 2, 8 e 9
SCHRADIECK	Mecanismo
D. ALARD	Vol. 2
D. ALARD	15 estudos caprichosos
KREUTZER	42 estudos

CAMPAGNOLI	41 caprichos
HOFFMEISTER	12 estudios
H. SITT	Praktische bratschenchule
H. SITT	12 estudios, vol. 2
A. MATZ	Intonationsstudien
L. FUCHS	15 estudios característicos para viola
VARIOS Schott.	Pasajes de repertorio orquestal, Probespiel,

OBRAS

TELEMAN	12 Fantasías
BENDA	Concerto en fa M
VANHAL	Concerto en do M
J. SCHUBERT	Concierto en Do M.
J.C. BACH	Concerto en do m
F.A.HOFFMEISTER	Concerto en Re M
F.A.HOFFMEISTER	Concerto en Si b M
A. STAMITZ	Concerto nº 3 en Sol M
A. STAMITZ	Concerto nº 2 en Fa M
K. STAMITZ	Concerto en Re M
D. von DITTERSDORF	Sonata en Mi b M
D. von DITTERSDORF	Andantino
D. von DITTERSDORF	Concerto en Fa M
ZELTER	Concerto en Mi b M
J.S. BACH	Suites nº 2 e 3 para viola sola

J.S. BACH

Concerto nº 6 Brandeburgo

GLAZUNOV

Elexía

HINDEMITH

Meditation

HINDEMITH

Trauermusik

FAURÉ

Elexía

M. BRUCH

Romanza

SCHUMANN

3 romanzas

SCHUMANN

Adagio & Allegro

G. JACOB

Variations

E. KREUZ

Sonata

R. CLARKE

Passacaglia

J. SIBELIUS

Rondó

L.A. LE BEAU

3 pezas op.26

E. BLOCH

Meditación e procesional

HUMMEL

Fantasía

HUMMEL

Sonata

BRITTEN

Elexía

BRITTEN

Reflections

E. CARTER

Elegy

ENESCO

Concertpiece

M. GLINKA

Sonata en re m

R. VAUGHAN WILLIAMS

Romance

X. MONTSALVATGE

Pregaria a Santiago

A. BUSCH

Suite para viola sola

R. LAMOTE DE GRIGNON

Scherzino

LL. BENEJAM

Sonata Moments Musicals

VITALI

Ciaccona en sol m

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Ao longo do curso, nas reunións do departamento, os profesores revisarán de forma permanente o grao de cumprimento da programación así os resultados académicos dos alumnos, tendo en conta tanto os obxectivos e contidos propostos, como as características individuais de cada un dos alumnos: avaliación inicial, atención nas clases, tempo dedicado ao instrumento, condicións, talento, capacidades, etc.

Os profesores informarán aos alumnos e aos seus pais do grao de cumprimento dos mínimos esixidos, dos criterios cos que van ser avaliados e da súa evolución.

Así mesmo, tentarase manter un contacto continuo co resto dos departamentos para ter unha visión global do desenvolvemento de cada alumno.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

As reunións do departamento son o foro onde se realizará de forma permanente, a avaliación interna das estratexias metodolóxicas do departamento, valorando o grao de cumprimento da programación, os resultados académicos, os resultados artísticos etc. Todo iso, tendo en conta a idiosincrasia propia do instrumento, así como a individualidade de cada un dos alumnos: o seu grao de compromiso co estudo, facultades, talento, esforzo, interés no estudo do instrumento, etc.

Comentásenlle regularmente as audicións realizadas polos alumnos, os resultados globais de cada avaliación e calquera cuestión que os membros do departamento consideren oportuna. Trasladaranse á comisión de coordinación pedagóxica os puntos que os profesores estimen necesarios. Finalmente revisaranse as porcentaxes finais de aprobados e suspensos e unificando criterios para obter o óptimo desenvolvemento musical, artístico e instrumental dos alumnos.

Por outra banda, dentro desta avaliación interna, terase en conta e de forma moi destacada, os medios físicos e humanos cos que conta o departamento: material impreso: partituras, libros de consulta, revistas especializadas, instrumentos e o seu estado (pianos de cola en número suficiente e aulas con dous pianos), mobiliario adecuado, orzamento para actividades, cursos, clases maxistras, dispoñibilidade de aulas para clases de apoio, número de profesores axeitado en relación coa demanda, cursos de formación específicos para o profesorado e flexibilidade para a súa reciclaxe, flexibilidade para a realización de proxectos artísticos por parte dos profesores etc ... En definitiva os medios básicos para alcanzar un ensino profesional de calidade, e que permita aos profesores e alumnos levar a cabo, de forma real os obxectivos que a programación expón soamente de forma teórica.

9. ANEXOS

9.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

Os aspirantes interpretarán tres pezas ou obras de diferentes estilos. Se tomará como referencia o listado orientativo de obras, puidendo ser do mesmo nivel ou superior. Se as obras son con piano deberán ir acompañadas necesariamente deste instrumento. O pianista será aportado polo aspirante. Unha das pezas se interpretará de memoria. Se presentarán partituras orixinais, pero o alumno pode tocar con fotocopias dos seus orixinais, e se facilitará polo menos unha copia da partitura xeral (parte de piano) ó tribunal.

Listado orientativo de obras:

- - de L'Alto Classique vol. B, Ed. Combre:
- Romance – Beethoven
- Une Larme – Moussorgsky
- Serenade – Schubert
- Rêverie – Schumann
- Presto – Azaïs
- Caprice – Marais

- - de Mozart Miniatures for the Young Violist, Ed. Viola World:
- Carefree Caprice
- Mournful Menuet
- Andante grazioso
- - Concerto en Sol Maior – G.Ph.Telemann
- 1º e 2º movementos, ou 2º e 3º movementos.
- - de Chester Music for Viola, Ed. Chester Music:
- Berceuse – Rebikoff
- Barcarolle – Tchaikovsky
- Chanson Triste – Tchaikovsky
- - SUZUKI 3: pezas a partir da nº 3 (con cambios de posición)
- - Concerto nº 2 de Seitz (1º movemento)
- - Concerto en Re M de O. Rieding
- - Concertinettos 3 e 4 de Roche & Doury
- - Concerto en Sol M de Kùchler
- - Estudos de Wohlfahrt, Kreutzer, Mary Cohen (Technique Takes Off)...
- - Stradivari vol.3

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

O alumno deberá interpretar as pezas da proba dando mostra dun nivel básico de dominio dos requisitos técnicos e musicais necesarios para unha correcta interpretación : postura corporal tónica e alineada, paso e distribución correcta do arco, afinación axustada, uso do vibrato e outros recursos técnicos básicos (cambios de posición, golpes de arco sinxelos), expresividade musical, conxunción co piano nas

obras que o precisen (entradas, finais, ritardandos) e mostra de comprensión dos estilos musicais. Unha das pezas deberá ser interpretada de memoria.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

9.2 Probas de acceso a outros cursos:

ACCESO Ó 2º CURSO DO GRAO ELEMENTAL.

- Interpretaranse dúas pezas a escoller de entre as seguintes (ou pezas de nivel similar):
- Suzuki viola school vol.1 (Warner Bros. Publications), pezas da 8 á 12.
- Waggon Wheels, K&H Colledge (Boosey & Hawkes), pezas 14, 16 e 19.
- Para completar a proba, o tribunal proporá un fragmento de lectura a primeira vista.
- Os aspirantes interpretarán as pezas ou obras que o precisen con acompañamento de piano. O pianista será aportado polo aspirante.
- Non será obrigatorio interpretar unha peza de memoria, pero sí se valorará positivamente.
- As partituras serán orixinais, e aportaranse dúas copias para o tribunal.

Criterios de cualificación :

- Interpretar textos musicais, empregando correctamente dinámica, afinación, e fraseo axeitados ó seu contido.
- Amosar unha axeitada corrección postural na execución.
- Interpretar en público como solista e a ser posible de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación, de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

- 25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade
- Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

ACCESO Ó 3º CURSO DO GRAO ELEMENTAL

- Interpretarásse dúas pezas a escoller das seguintes (ou pezas de nivel similar):
- Suzuki viola school vol.1 (Warner Bros. Publications), pezas 17 e 18
- Suzuki viola school vol.2 (Warner Bros. Publications), pezas 3, 4 e 5.
- Fast Forward, K&H Colledge (Boosey & Hawkes), pezas da 1 á 6.
- Para completar a proba, o tribunal proporá un fragmento de lectura a primeira vista.
- Os aspirantes interpretarán as pezas ou obras que o precisen con acompañamento de piano. O pianista será aportado polo aspirante.
- Non será obligatorio interpretar unha peza de memoria, pero sí se valorará positivamente.
- As partituras serán orixinais, e aportaranse dúas copias para o tribunal.

Criterios de cualificación :

- Interpretar textos musicais, empregando correctamente dinámica, afinación, e fraseo axeitados ó seu contido.
- Amosar unha axeitada corrección postural na execución.
- Interpretar en público como solista e a ser posible de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación, de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:
- 25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade
- Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

ACCESO Ó 4º CURSO DO GRAO ELEMENTAL

- Interpretaránse dúas pezas a escoller das seguintes (ou pezas de nivel similar):
- Suzuki viola school vol.2 (Warner Bros. Publications), pezas 8, 10,11 e 12.
- Suzuki viola school vol.3 (Warner Bros. Publications), pezas 1 e 2.
- Shooting Stars, K&H Colledge (Boosey & Haxkes) pezas da 1 á 8.
- Para completar a proba, o tribunal proporá un fragmento de lectura a primeira vista.
- Os aspirantes interpretarán as pezas ou obras que o precisen con acompañamento de piano. O pianista será aportado polo aspirante.
- Non será obrigatorio interpretar unha peza de memoria, pero sí se valorará positivamente.
- As partituras serán orixinais, e aportaranse dúas copias para o tribunal.

Criterios de cualificación :

- Interpretar textos musicais, empregando correctamente dinámica, afinación, e fraseo axeitados ó seu contido.
- Amosar unha axeitada corrección postural na execución.
- Interpretar en público como solista e a ser posible de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación, de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:
- 25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade
- Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

ACCESO Ó 2º CURSO DO GRAO PROFESIONAL.

Os aspirantes interpretarán tres pezas ou obras de diferentes estilos, se o precisan con acompañamento de piano. O pianista será aportado polo aspirante. Unha das pezas se interpretará de memoria. Se presentarán partituras orixinais, pero o alumno

pode tocar con fotocopias dos seus orixinais, e se facilitará ó menos unha copia da partitura xeral (parte de piano) ó tribunal.

● **Listado de pezas orientativas:**

- J.S. BACH : Suite nº 1 (orix. Cello) dous movementos contrastantes
- M.MARAIS : La mariée (L'Alto Classique, vol. C)
- G.P. TELEMANN : Concerto en Sol M
- J.W. KALLIWODA : Nocturno nº 3
- H. SITT : Album leaves [nº 1 - Moderato]
- B. HUMMEL : Sonatina nº 1
- I. ALBÉNIZ : Tango (L'Alto Classique, vol. C)
- N. RIMSKY-KORSAKOV : Chanson Indoue (L'Alto Classique, vol. C)
- A. RUBINSTEIN : Melodía (L'Alto Classique, vol. C)

Criterios de cualificación:

O alumno deberá interpretar as pezas da proba dando mostra dun nivel básico de dominio dos requisitos técnicos e musicais necesarios para unha correcta interpretación : postura corporal tónica e alineada, paso e distribución correcta do arco, afinación axustada, uso do vibrato e outros recursos técnicos básicos (cambios de posición, golpes de arco sinxelos), expresividade musical, conxunción co piano nas obras que o precisen (entradas, finais, ritardandos) e mostra de comprensión dos estilos musicais. Unha das pezas deberá ser interpretada de memoria.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

ACCESO O 3º CURSO DO GRAO PROFESIONAL.

Os aspirantes interpretarán tres pezas ou obras de diferentes estilos, se o precisan con acompañamento de piano. O pianista será aportado polo aspirante. Unha das pezas se interpretará de memoria. Se presentarán partituras orixinais, pero o alumno pode tocar con fotocopias dos seus orixinais, e se facilitará ó menos unha copia da partitura xeral (parte de piano) ó tribunal.

● **Listado de pezas orientativas:**

- J.S. BACH : Suite nº 1 (orix. Cello) Preludio
- MARCELLO : Sonata en Mi m
- J.S. BACH : Suite nº 1 (orix. Cello) Allemande e courante
- H. SITT : Album leaves [nº 2]
- WIENIAWSKI : Reverie
- ROSEMARY-SILVERSTEIN : Elexía
- BEETHOVEN : Romanza en sol M
- TELEMANN : Concerto en Sol M
- H. ECCLES : Sonata

Criterios de cualificación:

O alumno deberá interpretar as pezas da proba dando mostra dun nivel básico de dominio dos requisitos técnicos e musicais necesarios para unha correcta interpretación : postura corporal tónica e alineada, paso e distribución correcta do arco, afinación axustada, uso do vibrato e outros recursos técnicos básicos (cambios de posición, golpes de arco sinxelos), expresividade musical, conxunción co piano nas obras que o precisen (entradas, finais, ritardandos) e mostra de comprensión dos estilos musicais. Unha das pezas deberá ser interpretada de memoria.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

ACCESO Ó 4º CURSO DO GRAO PROFESIONAL.

Os aspirantes interpretarán tres pezas ou obras de diferentes estilos, se o precisan con acompañamento de piano. O pianista será aportado polo aspirante. Unha das pezas se interpretará de memoria. Se presentarán partituras orixinais, pero o alumno pode tocar con fotocopias dos seus orixinais, e se facilitará ó menos unha copia da partitura xeral (parte de piano) ó tribunal.

● Listado de obras orientativas:

- J.S. BACH : Suite nº 1 (orix. Cello) Sarabande e gigue
- C.P.E. BACH : Sonata
- J.W. KALLIWODA : Nocturno nº 2
- H. SITT : Album leaves [nº 6]
- RACHMANINOFF : Vocalise

Criterios de cualificación:

O alumno deberá interpretar as pezas da proba dando mostra dun nivel básico de dominio dos requisitos técnicos e musicais necesarios para unha correcta interpretación : postura corporal tónica e alineada, paso e distribución correcta do arco, afinación axustada, uso do vibrato e outros recursos técnicos básicos (cambios de posición, golpes de arco sinxelos), expresividade musical, conxunción co piano nas obras que o precisen (entradas, finais, ritardandos) e mostra de comprensión dos estilos musicais. Unha das pezas deberá ser interpretada de memoria.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

ACCESO Ó 5º CURSO DO GRAO PROFESIONAL

Os aspirantes interpretarán tres pezas ou obras de diferentes estilos, se o precisan con acompañamento de piano. O pianista será aportado polo aspirante. Unha das pezas se interpretará de memoria. Se presentarán partituras orixinais, pero o alumno

pode tocar con fotocopias dos seus orixinais, e se facilitará ó menos unha copia da partitura xeral (parte de piano) ó tribunal.

● **Listado de obras orientativas:**

- J.S. BACH : Suite nº 2 [Preludio]
- HAENDEL : Concerto en Si m
- J.S. BACH : Suite nº 2 [Allemande e courante]
- P. HINDEMITH : Meditación
- GLAZUNOV : Elexía
- BLOCH :Meditation e Proccesional
- Criterios de cualificación:

O alumno deberá interpretar as pezas da proba dando mostra dun nivel básico de dominio dos requisitos técnicos e musicais necesarios para unha correcta interpretación : postura corporal tónica e alineada, paso e distribución correcta do arco, afinación axustada, uso do vibrato e outros recursos técnicos básicos (cambios de posición, golpes de arco sinxelos), expresividade musical, conxunción co piano nas obras que o precisen (entradas, finais, ritardandos) e mostra de comprensión dos estilos musicais. Unha das pezas deberá ser interpretada de memoria.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

ACCESO Ó 6º CURSO DO GRAO PROFESIONAL.

Os aspirantes interpretarán tres pezas ou obras de diferentes estilos, se o precisan con acompañamento de piano. O pianista será aportado polo aspirante. Unha das pezas se interpretará de memoria. Se presentarán partituras orixinais, pero o alumno pode tocar con fotocopias dos seus orixinais, e se facilitará ó menos unha copia da partitura xeral (parte de piano) ó tribunal.

● **Listado de obras orientativas:**

- J.S. BACH : Suite nº 2 [Sarabande e gigue]
- J.C. BACH : Concerto en do m
- J.S. BACH : Suite nº 3 [Preludio]
- B. HUMMEL : Fantasía
- G. BENDA : Concerto
- VANHAL : Concerto
- FAURÉ : Elexía
- P. HINDEMITH : Trauermusik
- M. BRUCH : Romanza
- Criterios de cualificación:

O alumno deberá interpretar as pezas da proba dando mostra dun nivel básico de dominio dos requisitos técnicos e musicais necesarios para unha correcta interpretación : postura corporal tónica e alineada, paso e distribución correcta do arco, afinación axustada, uso do vibrato e outros recursos técnicos básicos (cambios de posición, golpes de arco sinxelos), expresividade musical, conxunción co piano nas obras que o precisen (entradas, finais, ritardandos) e mostra de comprensión dos estilos musicais. Unha das pezas deberá ser interpretada de memoria.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

9.3 Criterios para a obtención dos premios fin de grao.

Disposicions xerais para a proba de concesión de Premio.

Interpretaranse duas obras. É obrigado o acompañamento en tódalas obras que así o precisen. Valorarase a interpretación de memoria.

- Listado de obras para a proba de concesión de Premio.

- Suite nº3, J. S. Bach
- Suite nº2, J.S. Bach
- Concerto de Hofmeister
- Concerto de Stamitz
- Concerto de Schubert
- Sonata de Glinka
- Fantasía de Hummel

(Aceptaranse obras de nivel igual ou superior)

Criterios de cualificación:

Valorarase a posta en escena e a profesionalidade do aspirante nas formas.

O aspirante deberá demostrar un nivel de suficiencia e unha execución brillante con respecto á calidade que presupón a alta calificación que da acceso a esta proba.

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

25% afinación 25% ritmo 25% sonido 25% musicalidade

Será preciso ten aprobado cada bloque de cualificación para poder facer media.

9.4 PROGRAMACIÓN ESPECÍFICA DE VIOLA - SECCIÓN BILINGÜE

NOTA IMPORTANTE: O ALUMNADO DA SECCIÓN BILINGÜE DE VIOLA AXUSTARASE Ó CUMPRIMENTO DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA XERAL DE VIOLA COAS SEGUINTEES ESPECIFICACIÓNS:

1 INTRODUCCIÓN

A presente programación está xustificada dentro da ORDE do 14 de xullo de 2014 da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, pola que se autoriza a posta en marcha, con carácter experimental, de seccións bilingües de lingua inglesa en Conservatorios Profesionais de Música de Galicia a partir do curso 2014/2015.

A proxección internacional formativa e profesional que ten cabida neste tipo de ensinanzas xustifica a impartición de materia(s) en lingua(s) estranxeira(s) que faciliten ao alumnado de Conservatorio a posterior integración en centros de estudos e de traballo estranxeiros.

Esta iniciativa responde á necesidade, suñada polas distintas directivas europeas, de promover unha mellora cualitativa do coñecemento das linguas da Unión Europea. O seu obxectivo é conseguir que os cidadáns da Unión coñezan varios idiomas comunitarios e desenvolvan as competencias en materia de comunicación e garantir a difusión das linguas e da súa cultura. A lingua estranxeira será un vehículo para o ensino de determinadas áreas non lingüísticas, fomentando así non só a aprendizaxe do idioma senón "aprender no idioma", favorecendo o uso comunicativo deste.

Pretendemos dende a nosa contorna xeográfica impulsar e mellorar a formación do noso alumnado no coñecemento do inglés dentro do espazo lingüístico europeo como competencia fundamental no ámbito do coñecemento, no que o dominio de diferentes linguas constitúe un elemento esencial no proceso de desenvolvemento da identidade europea.

2. OBXECTIVOS XERAIS DE GRAO ELEMENTAL E GRAO PROFESIONAL.

Os alumnos que cursen os seus estudos na sección bilingüe de lingua inglesa no Conservatorio Profesional de Música da Coruña, incorporarán aos obxectivos xerais de grao elemental e profesional e aos específicos de cada curso de grao elemental e profesional, os seguintes obxectivos específicos de sección bilingüe de lingua inglesa:

- Afacer ós alumnos a expresarse de modo natural na lingua inglesa mediante o seu uso cotián no aula.

- Aprender e utilizar léxico específico musical relacionado coa práctica e teoría musical.
- Coñecer aspectos básicos do instrumento musical en lingua inglesa.
- Mellorar a capacidade comunicativa en inglés, especialmente a produción oral, pronunciación e entoación.
- Facilitar o acceso aos programas educativos europeos, como o Programa Erasmus Plus.
- Ampliar coñecementos sobre os aspectos socioculturais dos países de fala inglesa.
- Desenrolar o sentimento de cidadanía europea.
- Adquirir un maior dominio da lingua inglesa a través da aprendizaxe doutra materia.
- Mellorar o coñecemento e o dominio da propia lingua materna a través da aprendizaxe da lingua estranxeira.
- Realizar traballos e proxectos multidisciplinares.
- Favorecer o uso da lingua inglesa dentro da comunidade educativa.
- Fomentar a diversidade cultural.
- Utilizar recursos TIC para a práctica da lingua inglesa.

2. CONTIDOS XERAIS DE GRAO ELEMENTAL E GRAO PROFESIONAL.

Os alumnos que cursen os seus estudos na sección bilingüe de lingua inglesa no Conservatorio Profesional de Música da Coruña, incorporarán aos contidos xerais de grao elemental e profesional e ós específicos de cada curso de grao elemental e profesional, os seguintes contidos específicos de sección bilingüe de lingua inglesa:

- Utilización de estruturas gramaticais inglesas co enfoque comunicativo nas expresións e comprensións orais e escritas.

- Coñecemento do léxico específico relacionado coa práctica e teoría musical na lingua inglesa.
- Coñecemento dos aspectos básicos da viola en lingua inglesa.
- Coñecemento dos programas educativos europeos, como o Programa Erasmus Plus.
- Coñecemento de aspectos socioculturais de países de fala inglesa.
- Realización de traballos e proxectos multidisciplinares.
- Utilización da lingua inglesa dentro da comunidade educativa.
- Potenciación da diversidade cultural.

3. METODOLOXÍA

Terase en conta a metodoloxía xeral exposta na programación xenérica de viola, coa adición da seguinte específica en relación ó carácter bilingüe das clases instrumentais:

A metodoloxía estará baseada na comunicación, na interacción e en priorizar os aspectos orais da lingua inglesa. Fomentaranse proxectos e unidades que sexan de interese polas necesidades do alumnado, os seus desexos, que correspondan a unha contorna próxima e resultenlles motivantes.

Basicamente os procedementos han de ser comunicativos e interactivos. Potenciarase o traballo cooperativo que favoreza a interacción.

O papel do profesor será o de guía e organizador. Tamén elaborará actividades de reforzo e de ampliación para atender á diversidade do alumnado e fomentará a organización de traballos multidisciplinares.

Ó longo do curso as clases impartiranse en inglés progresivamente. Empezarase introducindo a lingua estranxeira con ordes, instrucións, vocabulario e explicacións sinxelas. A partires dese estado, irase aumentando o seu uso progresivamente, extendéndoo ó máximo en base ó

ritmo que o alumno permita. Sempre que sexa posible utilizarase a lingua inglesa. Cando sexa necesario recorrerase á lingua materna, puidéndose repetir as instrucións didácticas e explicacións en galego ou castelán dependendo das necesidades do momento. O obxectivo é que ó finalizar o curso a comunicación alumno / profesor se poida desenvolver con fluidez en

inglés e ata que os alumnos poidan realizar exposicións de traballos en inglés.

O profesorado preparará e entregará ós alumnos material en inglés coa finalidade de conseguir os obxectivos propostos na materia, recorrendo ao material dispoñible no centro (textos, manuais, mapas, xogos, posters, material audiovisual, etc) xunto con todo o material que se atopa en internet. O centro dispón de computadores con conexión a Internet.

Fomentarse a utilización de páxinas web que determine cada profesor ós seus alumnos.

4. AVALIACIÓN

A avaliación, promoción do alumnado e mínimos esixibles da sección bilingüe axustaránse ós procedementos establecidos na programación didáctica xeral de viola.

Ademáis, seguiranse as recomendacións metodolóxicas para o profesorado CLIL (Content and Language Integrated Learning) proporcionadas pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria para a avaliación das áreas non lingüísticas:

- A interiorización de contidos non lingüísticos primará sobre os contidos lingüísticos.
- A competencia lingüística no idioma estranxeiro é un valor engadido que debe ser recompensado.
- A falta de fluidez na lingua inglesa non debe penalizarse. Os erros forman parte natural do proceso de aprendizaxe, e serán considerados como oportunidades de crecemento, e non como fallos.
- Combinar as prácticas didácticas empregadas tanto na aprendizaxe da lingua como no das áreas non lingüísticas.

- Sempre que sexa posible, utilizarase a lingua inglesa. Cando sexa necesario recorrerase á lingua materna.

Globalmente valorarase moi positivamente o esforzo continuado, o interese, a participación e a progresión nos coñecementos adquiridos ó longo do curso.